

11244

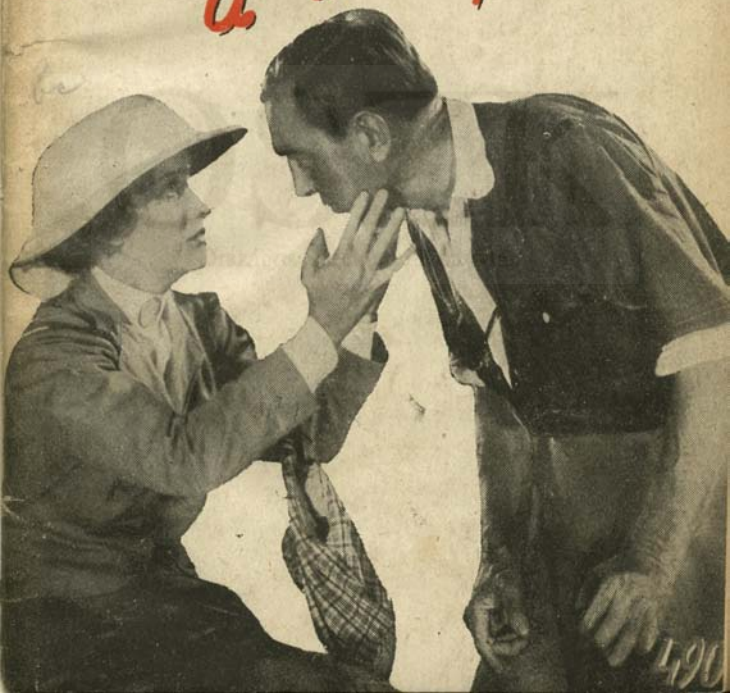
490

REJTŐ JENŐ
11244

Legény a talpán

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

LEGÉNY A TALPÁN

(Egy vén tengerész tecsegése)

REGÉNY.

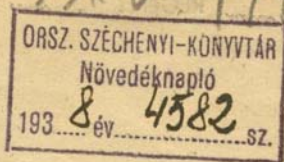
IRTA

REJTŐ JENŐ

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

M. 244/490

Copyright by Világvárosi Regények, Budapest 1938

Minden jogot fenntartunk

A fűdelet Schnabel László készítette

Foto: Metro

Megjelenik hetenkint kétszer: hétfőn és pénteken — Szerkesztőség és

Kiadóhivatal: Budapest, V., Vilmos császár-út 34 — Tel.: 124-798

A szerkesztésért és kiadásért felelős: dr. Id. Kovács Dénes — igazgató

Ér egy évre 9.60 P, félévre 4.80 P — Kéziratot csak a bélyeg mellékelése
esetén küldünk vissza, de nem felelünk érte.

Hungária Nyomda R. T., Budapest — Felelős: Schmidek Géza,

Hetenkint két Világrárosi Regény jelenik meg!

1.

Mikor a világra jöttem, szüleim papot akartak nevelni belőlem. Úgy érzem, hogy békés természetemnek az a hivatás felelt volna meg legjobban. Higyjétek el, barátaim, nem a magamfajta emberen múlik, hogy itt a földön még nem jött el a szeretet országa. Különösen Délafrika bányavidékén sodort sok kellemetlenségbe rendületlen hitem, amelylyel az emberek közötti barátságos megértésért küzdök. A délafrikai bányavidék nagyrészt egymástól távolos apró községekből áll, amelyekben még ma is két vagy három arab csendőr igyekszik hiába valóan fenntartani a rendet és súlyosabb esetekben legfelső fokon a lincs nevű gyorsbíró ítélkezik.

Képzelhettek barátaim, hogy ezen a vidéken hemzseg a sok kóbor csirkefogó, verekedő, lövöldöző, részeseges rőfök és mindenféle kötekedő alak. Ne csodáljátok, ha a magamfajta istenes és bölcselkedő hajlamú és lépten-nyomon kellemetlen tapasztalaton okul. Így történt Pretoriában is, ahol éppen említett békés természetem kevert bajba. Pretoria az utolsó nagy város a tengerpartig elterülő bányavidéken és az ottani lótenyésztők klubjában adódott a kellemetlenség. Nagyon meleg volt. Jól benne járunk a száraz évszakban és ez a szép helyiség egy nagy ház második emeletén, lefüggönyözött ablakai-

val, jeges italaival menedéknek bizonyult a forróság ellen. Néhányan, higgadt emberek csendesen beszélgettünk a sarokban. Egyszerre csak odalépett egy hatalmas, csizmás ember, szemmelláthatólag nagyon részeg — mindig részegek csinálják a bajt — és felszólított bennünket, hogy igyunk vele egy pohár whiskyt. Nekem éppen akkor nem volt kedvem inni, ezt senki sem veheti tőlem rossznéven. Barátságosan megkérdeztem, hogy miért ragaszkodik ehhez a nem túlságosan eredeti ötletéhez? Azt mondta, azért, mert ökör iszik magában. Udvariasan azt feleltem, hogy akkor menjen át whiskyjével a másik szobába, mert ott nincs senki. Erre a fickó hangoskodni kezdett, láttam, hogy a helyiség békéjét veszélyezteti és úgy éreztem, hivatásom magaslatán állok, ha ezt az izgága bajkeverőt eltávolítom nyugodt légkörünkből. Azt igazán nem róhatja fel senki hibámnak, hogy az eltávolítás hevében összetévesztettem a helyiség nyílásait és az ajtó helyett az ablakon keresztül tessékeltem ki. Az, hogy az ablak csukva volt, még nem okozott volna bajt, hiszen az üvegszilánkokat el lehet távolítani az emberi testből. Meggyőződése, hogy ha a pretoriai lótenyésztők klubhelyisége a földszinten van, akkor ez a békétlen úr még ma is él. Vonják felelősségre a mérnököt, ítéljék el, aki a házat építette, de miért rohantak nekem? Egy zömök ember még torkon is ragadott. Neveletlenségéért természetesen megróttam és még arra sem volt időm, hogy kihúzzam belőle a késemet, máris menekülnöm kellett, mert láttam, hogy szándékaimat tökéletesen félreértve, rendörkézre akarnak juttatni.

Az emberek igazságtalansága és meg nem értése mélységesen elkedvetlenített. Hiába! Kutyának való ez az egész vidék! Kóbor, verekedő csirkefogók birodalma.

Tanana már kisközség, másfél napi lovaglás Pre-

toriától. Elhatároztam, hogy óvatosan elkerülök minden nézeteltérést. Nem néztem se jobbra, se balra, bementem a kocsmába és csendesén odaszóltam a tulajdonosnak, hogy jó lesz, ha kimegy az istállóba és ellátja a lovamat. Azután whiskyt rendeltem, mert szerettem ezt az üdítő, kellemes illatú italt, amely gyorsan űzi ki az emberi testből a fáradtságot. Tovább ballagtam volna, ahogy csendes utashoz illik, ha az a három férfi nem jön be a helyiségbe. Bányászok voltak. Az egyik mosolyogva vállamra tette a kezét. Nem tudom, ti hogy vagytok vele, én sosem szerettem, ha valaki a vállamra teszi a kezét. Rossz modor jele.

— Halló, idegen! — mondta ez a vigyorgó alak.
— Idejött közénk a földet túrni?

Nagyon bárdolatlan megszólítás volt. Mondtam már, hogy nem szerettem a rossz modort, tehát hal-
kan így feleltem:

— Elsősorban vegye le a vállamról a mocskos patáját, másodsorban jegyezze meg, hogy nem jöttem ide földet túrni, mert nem vagyok giliszta, sem sündisznó.

Ezzel visszafordultam a söntésasztalhoz a poharam felé és nem törődtem volna tovább az üggyel. Egyszerre azonban arra lettem figyelmes, hogy valaki hátbaszúr. Ez már felbosszantott! Az egyiket nyomban keresztülvágtam a söntéspolcon, hogy rázuhant a mennyezetes állvány vagy harminc üveggel. A másikat hasbalöttem, de a harmadikat, aki elfutott, csak az uccán értem utól, hogy jogos önvédelemből leterítsem. Ezalatt néhányan összeröffenek ásóval, kapával és mielőtt megmagyarázhattam volna nekik, hogy miért kellett ezt a három urat ennyire megdorgálnom, nekemrohantak. Bizony ott a tolongásban öt-hat ember megsebesülhetett a lövöldözéstől, de nekem védekezniem kellett és ez sikerült is. Örültem,

midőn lovammal az országútra értem és a hátaim mögött tudtam ezt a gaz fészket. Miért szednek az angol hatóságok mindenféle jogcímen újabb és újabb adókat, ha nem tudják erről a vidékről eltávolítani a zabolátlan gazembereket?

Már két napja lovagoltam pihenés nélkül. A meleg nem lehetett több negyven foknál, de fullasztó volt a por és butykosomban megáporodott a víz. Ilyen helyzetben igazán csak arra gondolhattam, hogy ha másfél óra múlva elérem a legközelebbi helységet, amely Sonong volt, kerülni fogok minden élő embert a vendéglősön kívül, mert ha itt sem pihenhetek, akkor eldőlök valahol az úton ebben a száraz pokolban. Talán említettem már, hogy papnak szántak gyermekkoromban és így megmaradt bennem egy szép mondas valamelyik próféta könyvéből. Azt hiszem, valahogy így hangzik, hogy «nem elég a jószándék jószerencse nélkül». Megjegyzem, lehet, hogy nem is a prófétákban olvástam, sőt úgy emlékszem, egy angolai fegyház igazgatója mondta, midőn elbúcsuzott tőlem. Szóval, ezt csak azért említtem, mert így jártam jószándékkal többek között Sonongban is.

El sem értem a vendéglőig, mert útamát állta valami búcsújárás, amit egy elhunyt jólelkű bányaigazgató emlékére rendeztek. Magam is soká voltam bányász és tisztelem az igazgatókat, különösen a jólelkűeket, bár ilyenhez még nem volt szerencsém. Megállítottam hát a lovamat és vártam, hogy elmenjen az ünneplőbe öltözött menet. Egyszer csak egy bányász odaszólt:

— Talán leszállna a lováról és úgy bámészkodna?

— Menjen a fenébe — feleltem kitérően, mert nem akartam ismét veszekedést kezdeni. Szó szót követett és végül a lövöldözésre sikoltva szaladtak szét a nők, s azután, hogy elkerüljem a további nézeteltérést,

átugrottam az elhullottakon és rövid vágásban vettem az országútat.

Nagyon elkeseredett hangulatban voltam. Úram, hol késik a szeretet országa?! Azért, mert ezen a vidéken nem hemzsegnek a rendőrök, a katonák és a rögtönítélő törvényszékek, itt már békés ember nem mehet végig az úton? Délutánra járt az idő, minden esontom fájt a lovaglástól. Vízem már nem volt és tönkrement parafakalapom — egy kapavágás szakította ki, — alig védett a nap ellen. Az országúti poros kaktuszok és pálmák álmosan lógatták mozdulatlan leveleiket. A távfródróton néhány színes madár gubbasztott mozdulatlanul. Tudtam, hogy közeljárom a tengerparthoz, de még egy község van előttem, Bernam. No, itt ha képen üt valaki, akkor sem kezdek verekedést. Innom és aludnom kell sürgősen, különben holtan esem le a lóról. Már feltűnt a távolban néhány fehérszínű vályogház. Mikor közelebb értem, különös látványra lettem figyelmes. Ahol az országút a faluba torkollik, homokzsákok, ládák és kőhalmok voltak egymásra tornyozva és szorgos emberek egyre emelték ezt a barrikádöt, amely mögül itt is, ott is egy-egy puskaeső kandikált ki. Valószínűleg beenszülöttek támadását várják. Természetesen közöttük a helyem. Utolsó kutya az, aki a trópuson nem áll oda küzdeni testvérei közé, ha a fehér fajról és a civilizációról van szó. Egy szakállas ember integetett kalapjával a barrikád tetején. Megsarkantyúztam a lovam. «Jövök, jövök!» kiáltottam feléje. Ekkor azonban egy lövés dördült el és a golyó éppen hogy elkerülte a fejemet. Döbbsenten megálltam.

— Halló idegen! — kiáltotta a szakállas. — maradjon ott, ahol van, mert ha egy lépést közeledik, negyven golyót számolhat meg a testében. Amint látja, már értesültünk magáról,

Értesültek rólam?! Szent Isten! Ezek a bolondok talán ellenem emelték a barrikádot? Ha eziránt voltak még kétségeim, azt nyomban eloszlatta a szakállas, aki egy pillanatig sem fordította el rólam a pus-káját.

— Ha megfelelő rendőrség nincs is ezen a vidéken, a sürgöny még működik, hála Istennek! Megkaptuk magáról az értesítést és ha azt hiszi, hogy ugyanúgy folytathatja az útját, ahogy Pretoriától jött idáig, akkor, amint látja, csalódik.

— De uraim! A civilizáció nevében! Hogyan tévedhetnek ennyire? Egy ital vizet és egy fekvőhelyet kérek...

— Nézze — mondta az öreg, türelmetlenül játszadozva a fegyverével, — mi békés bányászok és kereskedők vagyunk. Még az olyan alakot se löjjük le szívesen, mint maga, pedig szerintem az ilyenekre itt vadászengedélyt kellene kiadni a bányavidéken. Tízíg fogok számolni, azalatt nagyon gyorsan térjen le a dűlőúton, a völgy mentén kerülje meg a helyiséget és lovagoljon tovább, különben sortűzet adunk magára.

Ez történt! Velem! Aki a gyöngék támasza, a büszke angol gyarmati imperializmus híve vagyok! Mit is felelhettem ilyen gyalázatos durva vádaskodásra, ilyen gyáva kutyáknak, akik barrikád mögé bújnak egyetlen ember elől. Sohasem szerettem a durva szavakat. Kiköptem előttük és elvágattam.

2.

Körülbelül egy órai lovaglás után láttam csak tisztán, hogy milyen komoly bajba kerültem. Vízem nem volt, tudtam, hogy folyó nincs előttem és már huszonnégy órája ültem nyeregben. Azt hiszem,

elégge megviselt állapotban lehettem. Úgy éreztem minden pillanatban, hogy leesem a nyeregből. Még csak azt sem remélhettem, hogy találkozom valakivel. Ezekben a délutáni órákban Afrikában csak a bolond ember mozdul ki az árnyékból. És azok a gazok egy korty víz nélkül zavartak tovább. De hiszen csak ne lettek volna a barrikádok mögött, tudom, hogy megtanulták volna a békés utasokat tisztelni! Tudnotok kell, barátaim, hogy Afrikában a szomjanhalás nem éppen lassú befejezése a földi pályafutásnak. A víz patakokban ver ki az ember bőrén és ahogy a Cape Town-i fegyház lelkésze mondta, testünk kétharmad része tulajdonképpen víz. Ha azután Afrikában elfogy az innivaló, hamarosan rájössz arra, hogy vízből lettünk, vízzé válunk. Két-három órán belül, amint erősebben fogy a víz-állományod, itt is, ott is felreped a bőr. Először ott, ahol vékonyabb. Rémülten érzed, hogy málik szét a két ajkad és miután a forróság éppen ezen a vékony felületen hatol át legerősebben, odavonzza a vért és a repedt ajkak öklömnnyire duzzadnak. Ehhez a stádiumhoz már néhányszor volt szerencsém.

Tudtam, hogy a menekülés egyetlen kis lehetősége: elérni a tengerpartot. Ha véletlenül nem jön arra hajó, akkor hamarosan végére érek földi utamnak. Bevallom őszintén, sajnáltam azt a derék fickót, akivel azonos vagyok. Tehát megkísértem ezt a nem túlágosan kecsegtető esélyt. És ehhez ember kellett, barátaim. Még jó másfél órára volt a tengerpartig. Megsarkantyúztam a lovat és vágatásra kényszerítettem. Úgy éreztem, hogy a csontjaim kiszakadnak és darabonként hullanak le rólam. A fülemben legalább kétszáz lélekharang csilingelt veszendő lelki-üdvömről. És én vágattam. Ez volt a lovaglás! Egy haldokló ember egy döglődő lovon másfél óra alatt, több mint negyvenfokos melegben köves és mocsaras

vidék között elhúzódó délafrikai országúton. Egyszerre csak feltűntek a pálmák és majomkenyérfa... Azután bozótok között bukdácsoltunk, mivel úgy látszik végetért az országút. A ló nagyot horkant és megremegett. Leugrottam róla. Hosszú, véres hab jött a szájából, mélyen lehajtotta a fejét két patája közé és a bőre remegett, mintha fázna. Azután egy sikoltó nyerítéssel eldőlt. Sokkal különb állapotban én sem voltam. Odatámolyogtam a parti fák közé és leroskadtam az árnyékban. Ilyenkor a verejtékező test segíthet az emberen. Nem szabad letörölni az izzadságot. Egy singaporei detektívfelügyelő szerint nagyon fontos a trópuson, hogy az ember sohase törölje le a verejtékét. A verejték párolog, a párolgás hőt von el, így a test melege kissé csökken és ezáltal tovább bírja a forróságot.

Még az ujjamat sem emeltem fel. Tudtam, hogy minden mozdulat közelebb visz a halálhoz, a test drága nedveinek elvesztéséhez, a kimerült szív utolsó dobbanásához. És mégis. Annak dacára, hogy ezt tudtam, mégis siettetnem kellett saját pusztulásomat. Ugyanis megláttam a lovamat. Ott feküdt a nap hevében, ahogy eldőlt és a patái rezegtek. Hallottátok mind, hogy ez a ló milyen társam volt az elmúlt napokban. Úgy éreztem, hozzám tartozik szegény pára. Akinnek annyi cimborája és jó barátja volt mindenütt, mint nekem, az megtanulja becsülni és szeretni a lovát. Én tehát felálltam minden lépés kín-szenvedés volt — és odavánszorogtam póruljárt cimborámhoz, hogy megtegyem, amit barátságunk alapján joggal elvárhatott tőlem: egy golyót eresztettem a fülébe... Szegény, legalább túl volt már minden. Eszméletlenül estem le újra a fa alá. Ez a rövid út a lóig másfél órával lejjebb vitt az elmúlás lejtőjén.

De mintha némi kárpótlást nyujtana érte az ég.

Az annyiszor éltetőnek nevezett kegyetlen, gyilkos nap, afrikai gyorsasággal bukott le a fák mögé. És így még egyszer magamhoz tértem.

A délafrikai partvonal inkább a dsungel folyóit szegélyező parterdőségre emlékeztet. A tengerről áthatolhatatlan dsungelnek látszik ez a sok-sok kilométerre húzódó, szinte szabályosan egyenes, dús partsáv, míg valójában csak a tengert követi ez a szalagnyi őserdő és közvetlenül mögötte alig némi változatossággal az a köves, bozótos, vagy mocsaras szeppe terület, amelyen én bukdácsoltam végig Pretoriától kezdve. Elátkozott partok ezek. Táborozásra, kikötésre, földművelésre, vadászatra, mindenre alkalmatlanok. És úgy látszik, Girton Tom, vagy ahogy barátai és néhány túlbuzgó rendőrtisztviselő nevezi: a «Skót» Tamás, itt fogja befejezni életét. Mindössze néhány óra. Kabócák egyhangú kórusa ciripelte fülsértően mindenfelől a gyászdallamot. A bőröm fájt és viszketett. És csak most jutott eszembe minden szerencsétlenség és baj oka: a gyűrű.

A halott lány gyűrűjel

3.

A halott lány gyűrűje ott volt az ujjamon. Badlem Jimtól nyertem kockán. Különössé tette a gyűrűt egy furcsa, zöldesbejátszó fekete kő, már nem tudom, milyen nemes fajta volt, de gyönyörűen csiszolták. Értek valamit a drágakövekhez, hiszen ezért kellett éjszaka elhagynom Kimberlevt egy szál hálóingben lovon. East Londonig vágtattam. Az arrafelé élő bennszülöttek még ma is vallásos ünnepeket tartanak azon a napon, midőn a vágató fehér szellem elszuhant közöttük hajnalban. Mindebből láthatjátok,

Hogy értek a drágakövekhez, tehát ha azt mondom, hogy a halott lány gyűrűjén lévő háromszög csodálatosan volt csiszolva, akkor elhíhetitek. Az alacsonyabbbrangú drágaköveknél sokszor a csiszolás adja meg a kő igazi értékét. Az aranykarika közepén két rubin között helyezkedett el a háromszögű fekete kő. A háromszög alapja, illetve két sarka párhuzamosan illeszkedett az aranykarika fölé, míg a két egyenlő szár messzi elálló csúcsot képezett az ujjam mentén, majdnem a középső ízig. Hozzá nem érő is láthatta, hogy női gyűrű. Nos, mikor Port Natalban Badlem Jimmel találkoztam, a kisujján viselte ezt a gyűrűt. Badlem Jimmel valamikor együtt matrózkodtunk és együtt kerültünk az Old England nevű gőzösre, amely akkoriban, ahelyett, hogy a British Múzeum régiségtárában horgonyzott volna, teherforgalmat bonyolított le a Déli tengeren. A kapitánya Birks volt. Rendes matróz nem vállalt volna munkát ezen a hajón, de nekünk Jimmel akkoriban sürgős okunk volt rá, hogy nyomban elhagyjuk Sydneyt és így nem várhattunk előkelőbb óceánjárót. Így kerültünk erre a kitiport sárcipőre, amelynek kapitánya az említett Birks volt. A keresztnévét nem tudom. Lehet, hogy nem is volt neki. Kedves barátaim, ti ha ezt a szót halljátok, hogy hajóskapitány, akkor egy napbarnított úriembert láttok magatok előtt, becsületes kék tekintettel, aki utolsónak hagyja el a süllyedő hajót. Sajnos, ilyen kapitányokhoz nagyon ritkán volt szerencsém. Birks mindennek éppen az ellenkezője volt. A hajóit általában elsőnek hagyta el és ezek még csak nem is süllyedtek, mindössze némi készpénzzel rendelkeztek, amelvet Birks előzőleg magához vett. Pizkosabb embert ritkán láttam, barvalyhosszú körmeivel állandóan ősz szakállában babrált. Ezzel szemben úgy ismerte a tengereket, mint a nadrágzsebét. És férfi volt. A monszun süvöl-

tésétől annyira sem ijedt meg, mintha egy macska dorombolt volna. Hajójával akkoriban India felé tartott és a legénységet négy szumbavai bennszülött rablógyilkos képezte. Én voltam a kormányos. Kedélyes aranyidők voltak, fiatalságunk derűs napjait éltük még akkor. Badlem Jim volt a másodkapitány és, sajnos, a szolgálati viszony elég laza volt közte és Birks kapitány között. Egyszer Jim olyan függelem-sértést követett el, hogy a kapitány lába három hétig sínben volt, máskor Jimmet vittük el félig halva a pálinkában és a vérben úszó pókerlapok közül. Mondom, kedélyes aranyidők voltak, hiszen alig lehetünk harminc esztendősek, teli voltunk tréfával és játékos kedéllyel. Azután a sors elsodort bennünket egymástól, kit erre, kit arra deportáltak és évek múltak el, míg a Port Natal-i «Szigonyosnál» összetalálkoztunk Jimmel a rulettasztal körül. Borzasztóan megörültünk! Megöleltük egymást, azután ittunk, beszélgettünk, majd, amint már ez tengertjárt, régi cimborákhoz illik, leültünk pókerezni, hogy elnyerjük egymás pénzét. Tudtam róla, hogy hamiskártyás, de nem törődtem vele, mert hiszen ő is régen ismert engem és tudta, hogy egyforma eséllyel játszunk. Most is olyan pimaszul és szemtelenül csalt, olyan szemkápráztató ügyességgel és gyorsasággal, amiért, azt hiszem, megérdemelte, hogy hajnalra elnyertem minden pénzét. Ne gondoljátok, hogy én is hamiskártyás vagyok, de ha ökölrel és késsel van jogos önvédelem, akkor kártyában is van. Reggel Jim az asztalra dobta a gyűrűt és ragaszkodott hozzá, hogy még egy esélyt adjak neki. Miután az igazság mindig a tisztességes ember oldalán van, talán mondanom sem kell, hogy én nyertem.

Üriemberek mindig tudják, hogy a kártyanyerességgel kötelezettséget is vállaltak és így két napig igen sok italt fizettem. A kaszinószabály nálunk úgy

szól, hogy addig tart a vesztes itatása, míg aludni tér mind a két fél. Ezt csak azért említem meg, mert a harmadik nap spicces hangulatában Jim néhány olyan dolgot közölt velem, amit különben valószínűleg nem mondott volna el. Az ujjamon lévő gyűrűre nézett sokáig és kidülledt szemekkel makogta:

— A halott lány gyűrűje...

— Mi?... — kérdeztem és kissé megborzadtam. Jim csúnyán röhögött.

— Elma... így hívták... Elma... — nehezen forgott a nyelve és még ivott. — Az ördögbe is, te nem vagy rendőr... régi cimpora vagy... kipróbált, hű barát... Elma... csuda finom dáma volt... A szeretőm... olyan selyemholmijai voltak... ékszerei... Úriháznál szolgált... és tudod, pénzt is szerzett, amikor akart... Azt hiszem, komorna volt... Délebbre történt... nem mondom meg, hol... vagyis mind-egy... Úgy éltünk, barátom... úgy éltünk, mint az igazi urak: egész nap ettünk, meg ruletteztünk... csak azután a macskának én már nem voltam elég, tudod?... Ismered a Táncos Billt?... Az kellett volna neki... mert katonatiszt volt, mielőtt bezárták... mert jobban beszél, mint magunkfajta... — röhögött. — Te ismeresz engem, Skót Tamás! Hát el lehet vinni tőlem élve egy macskát?! Én már egy héttel előbb tudtam... de csak figyeltem... azután a komorna mindent összecsomagolt... Sok drága holmit... Még volt ékszere is, ami nem ment el a ruletten... Azután elintéztem... a Táncos Bill talán még most is várja... ez a gyűrű is Elmáé volt...

— És... rajta volt akkor is... mikor elintézted? — Akár hiszitek, akár nem, undorítóan éreztem magam. Lehet némely folt a jellememen, de rablógylósságot sohasem követtem el és nem lettem volna képes arra, hogy akárcsak meg is üssek egy nőt. Igen, barátaim, A faragatlan tuskó is lehet egyenes

és ha vannak is göbök rajta, azért belülről nem korhadt mindegyik. De Badlem Jim korhadt volt.

— Rajta volt... a gyűrű... Lehet, hogy jószerecsét fog hozni neked... — azután a homlóka az asztalhoz koccant és úgy is maradt. Elaludt. Ott hagytam. Úgy éreztem, hogy helytelenül cselekszem, ha nem lövöm le. Bizonyára igaz, amit mondott és megölte azt a szerencsétlen nőt.

Mikor kiértem az országutra, nem tudtam, merre menjek. Gondoltam, a halott lány gyűrűje jó lesz iránytűnek. Feldobtam a levegőbe és a gyűrű úgy esett le, hogy a csúcsa északra mutatott. Pretoria felé.

Igy kerültem ide a partra, ahol most haldokoltam.

4.

Már jóval elmúlt éjfél. A pálmakoronákon át tűző hold fénye kardlevelek árnyától megszakítva olyan mozdulatlanul pihent a partmenti vizen, mintha egy törött tükör üvegdarabjai feküdnének egymás mellett. Egy felriadt madár rikoltott valahol és néhány másodpercre várakozóan némult el a kabócák kórusa. Úgy éreztem, mintha a fejem hordónyivá dagadt volna és a testem szárazon égett.

Könnyű, fuvallatnyi zajt hallottam. És egyszerre alig néhány méternyire a parttól vitorlát pillantottam meg. Közben előbukkant a hold és éles fehér fény terült szét a tengeren. Jóformán csak a légáramlás erejével jött a kis hajó, olyan alig észlelhető lassúsággal, mintha mozdulatlanul állna. Még volt annyi erőm, hogy feltápászkodjam. Kiáltani akartam, de hang már nem jött ki a torkomon. Ágakba kapaszkodva bukácsoltam előre. Kétárbócos kis sóner volt. Most megpillantottam az embert, aki

a hajó elő részén állt, egyik kezével a kötélbe kapaszkodva és rámtekintett. Igen. Rámnézett. A szemembe. Felémletem a két karomat, úgy integettem. És ez az ember csak áll mozdulatlanul, nem szólt, nem tett semmit, ami jelezte volna, hogy észrevesz és a vitorlás lassan siklott tovább. Elképzelhetitek, mit éreztem. Mi, matrózok, nem vagyunk babonások, de a kísértetek hajójában hiszünk. Én akkor úgy éreztem, hogy ezen az elátkozott parton minden haldokló ember előtt megjelenik éjjél után ez a kétárbócos túlvilági sóner és az ágvitorla kötelébe kapaszkodva, mozdulatlanul áll a kísértetek kapitánya... Azután az életösztön mégis rávett, hogy elővegyem a revolveremet. Hátha nem lát? És nagynehezen, óvatosan a vízre célozva, kétujjal elsütöttem. A revolver kiesett a kezemből. Az a fehérruhás ember meg sem rezzen a lövésre, ugyanolyan kifejezéstelenül bámult rám és a vitorlás haladt tovább. Elájultam...

... Nem nyitottam ki a szememet, mikor magamhoz tértem. Közben megíthatlak, mert a szájam két szélén lefolyt nedvességet éreztem az arcomon. Azután egy hangot hallottam. Kissé rekedt, borízú hang volt, emellett nyers és hideg csengésű:

— Ön azt mondta, hogy csak megítatja és ott hagyja a parton. Hogy merte ezt az embert felhozni a hajóra?

— Uram, véletlenül ismerem ezt az alakot. Szükségünk van még egy emberre és ebben megbízhat. Jó néhány titok szunnyad a lelkiismeretén.

Gyorsan kinyitottam a szemem. De rögtön lecsuktam. Lázadom! Birks kapitány, a vén rablól! Istennemre ő az! Nem is változott, csak a szakálla volt sokkal piszkosabb, de háromszoros saskarniaival éppúgy babrált benne, mint egykor.

— Meglátom! De újra figyelmeztetem, Birks, hogy mindenben tartsa magát a megállapodásunkhoz.

Még hevertem volna egy kissé lehúnyt szemmel, Birks azonban beszélni akart velem, tehát mintegy gyors elsősegélyt alkalmazva, úgy oldalbarugott, hogy nyomban felültem. Rámordított.

— Ha ennyire legyöngültél, mióta nem láttalak, akkor elküldelek a «halszanatóriumba».

A «halszanatórium» Birks kapitány speciális egészségügyi intézménye volt. Akkor létesítette, midőn bizonyos ragályos betegségek miatt a vesztégház betartását nagyon megszigorították. Ezért, mielőtt kikötőbe értünk, a himlőben, sárgalázban, vagy kolerában megbetegedett matrózokat bedobálta a tengerbe, vagy ahogy ő mondta, bevitette őket a halszanatóriumba.

Benyultam az öreg hátsózsébébe, ahol már húsz éve őriz egy állandóan töltött kélliteres rumosüveget és nagyot húztam belőle.

— Adjon egy cigarettát, azután annyit dolgoztathat velem, amennyit akar.

— Szerencsés fickó vagy, Skót. Úri élet van ezen a hajón. Két év előtt szerződtetett a gazda. Kis vacak az egész, de nagyon jól van építve. Kaphatsz el látást és fizetést is, bár ebben az egyben nem vagyok biztos.

— Hm... Én biztos vagyok benne. Velem ne kezdje a régi dolgait. Ismerhet már.

— Jó, jó — mondta, pedig azt vártam, hogy csakmányul átkozódni kezdjen, — ez rendes üzlet, fiam, csak szigorú szabályok vannak. Például nem kötünk ki, csak havonta egyszer Mombaszába, ahol én ki-megyek a csónakkal és postát hozok, meg néhány szükséges holmit. Tehát kissé egyhangú az élet. de nyugalmas és én már öregszem, fiam, elég volt a kalandokból, jó az ilyen fix állás, — szólt és nagyot húzott a rumosüvegből.

Furesa vitorlás volt a «Nóra», annyi bizonyos. Sohasem járt a rendes hajózási vonalban, Délafrikának leglakatlanabb, dsungellel határos partjai mentén hajókáztunk, mindig lassan, céltalanul és hatávról vitorla, vagy gőz tűnt fel, elkerültük. Kit vizünk, miért? Birks sem tudta.

— Azt hiszem, valami «nehéz» pasas — mondta este a kajütben. Ez annyit jelentett Birks nyelvén, hogy az illető súlyos bűncselekmények halmazát követte el. — És azért addig hintáztatja itt magát a «Nórán», amíg elfelejtik a dolgát. Azt mondja, hogy Sir Robert Raleigh a neve.

— Nem nézem gazembernek — mondtam. — Nagyön becsületes szeme van. Tanult ember lehet és jólelkűnek látszik.

— Látod, ezek a legnagyobb gazemberek. Ha én azt mondom, hogy a pasasnak valami van a füle mögött, arra mérget vehetsz. Láttad volna, hogy meg volt rémülve, mikor téged megmentettelek, ami elég nagy hülyeség volt tőlem.

Mint utóbb megtudtam, Birks a lövésre bujt elő. A fehérruhás, azt hiszem, nem is hallotta a lövést. Később rájöttem, hogy nem hall semmit. Befelé él. Bizonyára ismertek ilyen embereket, akik a jelent és a jövőt elzárják a múlttal, amely állandóan beszél hozzájuk, hangokat hoz a fülnek, képeket a szemnek, úgyhogy az ilyen ember nem hall és nem lát. Sir Robert Raleigh ilyen ember volt. Lassú léptekkel végigment a hajón, azután állt egy helyben és nézett. Odaértem a surolással, ahol állt, előtte, mellette, körülötte súroltam és meg vagyok győződve róla, hogy nem látott. Egyszerre hirtelen összererzent és úgy nézett rám, mint akinek legalább egy percig kell

tűnődnie, hogy megfejtse, ki vagyok én tulajdonképen? Néha olvasott, de egyszercsak letette a könyvet és kibámult, szinte ijedten, az ismeretlen sűrű partídsungelre és megfigyeltem, hogy úgy figyelt, nyitott szájjal, mint aki előtt megoldhatatlan, rémes események állanak a parton, fák és bozótok helyett. Ritkán borotválkozott, a ruhájára sem ügyelt és sápadt arca kissé elhízott. Sokszor mondtam már nektek, hogy van szívem, ha néha rá is kényszerített az élet, hogy kemény legyek és erőszakos. Valami részvét, szeretet, vagy szánalomféle ébredt bennem titokzatos gazdám iránt.

A szolgálat könnyű volt, majdnem semmi. A kisvitorlás kezelése, tisztántartása egy gyöngye legénynek sem került volna különösebb erőfeszítésébe. Sokszor előfordult, hogy napokra lehorgonyoztunk valahol és csak álltunk, álltunk, amíg Sir Robert valami közönyös utálattal oda nem szólt Birksnek:

— Gyerünk tovább...

Hová, miért? Meddig? Ezeket a fogalmakat lassan teljesen elvesztettem magam is a Nórán és ha nem vonzott volna valami különös rokonszenv Sir Robert-hoz, már régen odébbálltam volna erről az unalmas sönerről.

Birks flegmatikus ember, akit a saját jólétén kívül nem érdekel más a világon. Nekem több a képzelőtehetségem és ez mentse csúf eljárásomat, hogy lesekélődtem. Birksen volt a kormányzás sora. A vastag, füledt, afrikai éjszaka teljes szélesenddel borult a tengerre. Kiosontam a fülkémbe és egy hasadékon keresztül belestem Sir Robert kajütjébe, ahonnan világosság szűrődött ki.

... Sir Robert az ágyán feküdt felöltözve. Egyik kezével azt a pokoli pipát tartotta a szájához, amelyből a szép halált szívják magukba gyengeakarátú emberek. A kajütben rendetlenség volt, újnyi vasta-

gon feküdt mindenem a por, mert nem engedett senkit sem belépni, nem engedett takarítani. Az ópiumlámpa fehér világa szármalmas fényt vetett a bofosztás, verejtéktől fényes arcra. Nagyot sóhajtott, azután oldalra dőlt és kezébe vette a tűt. Nem lehetett régi ópiumszívó. Ismerem a begyakorlott, gyors mozdulatokat, amellyel a mérget golyócskává gyúrák a tűhegyen, ahogy hevítik és a pipába teszik. Sir Robert ujjai ügyetlenek voltak, lassúak, háromszor is újra kezdte, míg végül hátradőlt, úgyhogy tarkója mélyen a párnába süppedt és ismét szivott... Szegény. Mire az ujjai gyorsak, keskenyek és ügyesek lesznek, az arcára is kiülnek majd a mély sötét foltok, két szeme kissé besüpped árnyékos üregébe és nem bírják majd jól a napfényt... Hirtelen megszólalt:

— Jöjjön be maga, aki ott leskelődik.

Ostoba voltam. Nem számítottam rá, hogy az ópium első stádiumában különlegesen érzékennyé teszi a hallást. Természetesen bementem. Félredobta a pipát és felült az ágyon. Valószínű, hogy csak az első adaggal készült még el, mert nem látszott mámorosnak. A kezdők különben is jól bírják a mérget.

— Miért leskelődött?

— Kíváncsi voltam, sir.

— Úgy... — Néhány lépést fel és alá járt. — Ne tegye többé. Ha még egyszer rájövök, hogy a dolgaimmel törődik, lelövöm. Elhiszi?

— Elhiszem, — mondtam meggyőződéssel, bár borízú hangja olyan nyugodt, félig süttető volt, mint mikor az ebédjét kérte. Hirtelen azonban kimeredt a szeme és minden vér eltűnt az arcából. Megpillantotta rajtam a halott leány gyűrűjét. Egyszerre egy revolver csöve szorult a gyomromra, ugyanakkor elkapta a nyakamat:

— Hogy került hozzád ez a gyűrű? — A nyakamnál fogva hátralökött, hogy a falnak ütődtem.

— Sir Robert — mondtam nyugodtan, — a
egyik kezében revolvert tart és a másikkal üt, az
gyáva

— Értelek... — ledobta a revolvert a földre és
elémállt csípőre tett kézzel. — Hogy került hozzád ez
a gyűrű?

Rá akartam vetni magam, de tizedmásodpercenyi
gyorsasággal állon talált az ökle. Mikor magamhoz-
tértem az ájulásból, ott feküdtem még a földön és ő
ugyanúgy állt előttem. Értek valamit a dologhoz, te-
hát elhihetitek, ha mondom, ilyen ököl, mint Sir
Roberté, kettő sem létezett akkoriban ezen a vidé-
ken. Fel akartam kelni. A fejem nagyon zúgott. Úgy
látszik, ezt Sir Robert is tudta és tenni akart valamit
ellene, mert megfogott a nyakamnál és úgy vágott
neki fejfelé a kajüt oldalának, hogy ismét elájultam,
miközben éreztem, hogy deszkaszilánkok hasítják fel
az arcomat. Barátaim, ezt az eljárást fejjúgás ellen
senkinek sem ajánlom. Mikor kinyitottam a szemem,
még mindig csípőre tett kézzel állt a helyén, lehúnyta
a szemét és csendesen megismételte a kérdést:

— Mondd meg nekem, matróz, hogy került hoz-
zád ez a gyűrű?

Miután a társalgás eddigi menete nagyon kimerít-
tett, elhatároztam, hogy más irányt adok a beszélge-
tésnek:

— Felelek, de ahhoz elsősorban az kellene, hogy
egyelőre ne üssön agyon.

— All right, — mondta, — üljön oda a székre és
beszéljen.

Nagyon kényes helyzetben voltam. Bármennyire is
elítéltem Barlem Jim cselekedetét, aki valószínűleg
valami tolvaj cselédet ölt meg, nem árulhattam el.
Nem vagyok besúgó és még a legnagyobb gazembert
sem juttatnám rendőrkézre. Vannak iratlan törvé-
nyek, amelyeket nagyon szigorúan kell venni éppen

szoknak, akik az írott törvényeket eredeti merevségükből olykor hajlékonyabbá teszik. Azért nem hazudtam.

— Egy hónap előtt nyertem pókeren Port Natalban. Hogy igazat mondok, arra tanu Birks kapitány. Neki is feltűnt a gyűrű és elmeséltem, hogy került hozzám. Kérdezze meg, sir, a kapitányt.

A tekintetéből eltűnt minden révedezés. Nyugodtan, keményen nézett az arcomba, látszott, hogy a szemeimen keresztül behatol a koponyámba, a lelkem mélyére. Nem tudom miért, de úgy éreztem, hogy nagyon közel vagyok a halálhoz.

— Azt hiszem, igazat mondasz, — szólt tünődve, — nagyon fontos rád nézve, matróz, hogy higgyek neked. — Kiszólt. — Birks kapitány!

A piszkos kalóznak ugyan mindent elmeséltem, de jól tudtam, hogy époly kevésbé fogja elárulni Jimet, mint én. Különben is Birksnek rengeteg esze volt. Kissé várni kellett rá, valószínűleg lerögzítette a kormányt, azután megjelent, undok kecskekörmeivel szakállát morzsolgatva. Nem csalódtam benne. Gyors pillantása egy másodperc ezredrésze alatt megtette az utat oda-vissza Sir Robert között és köztem.

— Captain Birks! Maga tud valamit arról a gyűrűről, ami a matróz ujján van?

— Már mint a gyűrűről? — mondta, hogy időt nyerjen. — Azt hiszem, kártyán nyerte Zanzibarban. Nem?

— Zanzibarban? — kérdezte jegesen Sir Robert. Meg sem mozdultam.

— Port Natalban, — mondta gyorsan és nyugodtan Birks. Mondom, annyi esze volt, mint egy tudományos akadémiának.

— Kitől nyerte? Mit mondott magának?

— Valami idegentől, — biztosra vette, hogy nem súgtam be Badlem Jimet, — ha jól tudom, azt

mondta, sánta volt az illető, valami púpos pincér, már nem is emlékszem...

— Elmehet, Birks. — Miután egyedül maradtunk, ismét szünet állt be. — Szerettem volna, — folytatta azután, — ha közelebbit tud arról, akitől nyerte. Bár valószínűleg több kézen is átmehetett a gyűrű, míg magához jutott.

— Ha valami joga van az ékszerhez, átadom, sir,

— Nem. Hm... Csak tartsa meg a gyűrűjét. Köszönöm, de semmi közöm hozzá. Menjen a fenébe, matróz. Aludni fogok.

Közepe felé járt a száraz évszak. A csendes éjszakában mintha elektromosság feszítené a mozdulatlan levegőt, az embernek szinte szorította a homlokát a mozdulatlan forróság. A vitorlák bő ráncokkal fáradtan lógtak, néha egy csattanással kilengett az ormányvitorla, hogy ismét elernyedjen. A Nóra kísérteties, alig észlelhető lassúsággal siklott és a közeli partról szélesendbe dermedt pálmakoronák bámultak mozdulatlanul.

Mi köze Sir Robertnek a halott lány gyűrűjéhez, És miért bolyong, mint egy elátkozott ember lelke, állandóan és céltalanul a legelhagyatottabb délafrikai tengeren?

Később, mikor Birks helyén, a világ legmeddőbb kormánykerekénél álltam, szerettem volna a jövőmből látni, szerettem volna megtudni, hogy a sorsom válaszol-e valaha erre a sok titokzatos kérdésre.

Sorsom expressz ajánlva válaszolt.

Két nap múlva megfordultunk a hajóval, hogy **lefelé** tegyük meg ugyanazt az utat ötvenegyedszer, amelyen ötvenszer jöttünk észak felé. Megint csak **csigalassúsággal** haladtunk, mert délkeleti szelet kaptunk, ha ugyan szélnek lehet nevezni azt a vitorlasorvasztó, gyenge fuvallatot, amelyet még szél előtt járva sem lehet óránként egy teljes angol mérföldet megtenni. Hát még manővrozva olyan szellőben, amely a hajó tatjától számítva hatvanfokos szög alatt sem fúj. Ez az a manőver, amikor azt mondják, hogy laza szarvval halad a vitorlás. Halad! Ha ez haladás, akkor a haldokló gladiátor nyugodtan képzelheti magát egy robogó Rolls-Royce autónak. Dehát a dolgunktól igazán ráértünk. Csak ez az időszak néhány héttel az áldott északnyugati monszun kezdete előtt olyan, mintha az embernek minden idegszálát orsóra csavarva megfeszítenék. Ez a néhányhetes tompa forróság előzi meg azt a félelmetes, tomboló vihart, amellyel az északnyugati monszun elhozza az esőt. A nap különös hamúsínű vörösséggel izzik, a mozdulatlan víznek nem száll magasba a párája és fojtó, sós dögsgzag fekszik a levegőben.

Sir Robert nem mozdult ki a kabinjából.

Másnap rosszabb lett a helyzet. A szél merőlegesen dél felől fújt. Erről fogalmatok sem lehet, hogy micsoda. Ez a dődőregapja annak, amit más tengeren siroccónak neveznek. A déli szél forró, de nem erősebb, mintha egy láthatatlan óriási száj az arcodba lehelne. És ez a lehelet egyperces megszakításokkal áramlik folytonosan, úgyhogy az agyvelődben és minden csontodban sajog. Semmiségekért ölni szeretne az ember és legszívesebben egyetlen knock-outtal ki-

fitné a napot az égről. Sokszor vitorláztam már déli szélben, de ehhez fogható türelmes, nyílegyenes és halálosízű légáramlást még nem tapasztaltam. Rossz szokása a száraz időszak végének, hogy minden látható előjel nélkül hirtelen szélroham száguld végig a tengeren, mintha óriási vihar kezdődne, azután ugyanolyan átmenet nélkül szélesend váltja fel.

Nem tudom, hogy történt. Én a kabinban voltam és az az átkozott Birks valószínűleg elaludt a kormánynál, csak így lehetséges, hogy egy ilyen szélroham vitorlára fektetett bennünket és megforgatott. Ha fél perccel tovább tart a szél, elmerülünk. Így csak egy árbocunk törött ketté, az ormányvitorla leszakadt és irtózatos recsegéssel, ropogással újra fel-emelkedett a Nóra, de régi egyensúlyát nem nyerte vissza. Sir Robert a kabinajtóba kapaszkodva állt és épp olyan kifejezéstelen nyugalommal nézett, mint máskor. Birks tántorogva közeledett a sikos, ferde hajópadlón. A kormány is eltörött. Annyi vizet kaptunk, hogy minden pillanatban elmerülhetett a sóner. Mit szépitsem a dolgot? Szabályos hajótöröttek voltunk, kormány nélkül, sőt az egyetlen kormányzásra alkalmas segédeszköz, az ormányvitorla is tönkrement. Mindezt elmondtuk Sir Robertnek és közöltük vele, hogy a vitorlással be kell állni valahová.

— Nem állunk be sehová. Maguk odozzák el a csónakot és menjenek ki a partra. Én maradok — mondta és bement a kabinjába lefeküdni. A nyitott ajtón át láttam, hogy olvas valamit.

— Jössz? — kérdezte Birks.

— Vele maradok — mondtam. — Valahogy összefoltozom majd a hajót. Maga csak menjen, ha akar. Nekem tetszik ez az ember.

— Halj meg, ha bolond vagy. Estig segítek neked, azután partra szállok. Bár az se lenne rossz, ha megkötnének a pasast és kivinnénk a partra. Úgy tu-

dom, van nála valami készpénz és azt hiszem, a feje is ér valamit.

Leköptem.

— Azért nem kell idegeskedni mindjárt — mondta és kecskekörmeivel három egyforma kínai copfot sodort a szakállából. — Ha nem, úgyis jó. Én elsősorban üzletember vagyok.

— Maga elsősorban egy útonálló, lelketlen gazember és ha aljas árulásra vetemedne Sir Roberttel szemben, vállalom azt az undok, de hasznos emberbaráti kötelességet, hogy szitává löjjem azt az átkozott koponyáját.

— Te állandóan személyeskedsz — mondta szomorúan és otthagytott. A Nóra pedig úszott és minden órában legalább egyszer lassan megfordult a tengelye körül. Azután jött a katasztrófa. Hiába igyekeztünk eltávolodni a parttól, újabb sivitás zúgott át az árbo-cok között, zátonynak ütdtünk és éktelen recsegéssel, ropogással felemelkedett a hajó. Egy pillanatig úgy állt a zátonyon, kétharmad részével kiemelkedve, azután lecsúszott, mintha csak vízrebocsátának, orrával a tengerbe szánkázva és másodpercek alatt elmerült. Háromszor húzott le a roncs körül támadt örvény, háromszor dolgoztam fel magam, minden izmomot megfeszítve, a víz színére. Ha negyedszer is lesodor a tölcsér, nem jöttem volna fel többet. De sikerült néhány tempóval távolabbjutni és már úsztam a part felé. Valamivel távolabb Sir Robertet láttam küzdeni az örvénnyel. Majdnem egyszerre értünk ki a partra. Birks már ott ült egy sziklán és szép rendben szétteregelte a dohányját, hogy száradjon.

— Már az indulásnál mondtam önnek, sir, hogy a hajó teste túl könnyű — mondta diadalmasan. — Az ilyen hajók úgy vannak megépítve, hogy némi rakományt is kalkulálnak hozzá. Ha csak fél tonna csempészárú van benne, akkor most nem nedvesedett

volna át a dohányom. — Két cipőjéből kirázta a vizet és ezeket is odatette száradni. Mi lihegve ültünk a fővényen. És ekkor páncélos csillogással hatalmas motoros farolt a parthoz. Úgy látszik, észrevették a hajótörést és a kikötői rendőrség segítségünkre sietett. Képzeltetitek, hogy ez a körülmény mennyire lehangolt.

A három rendőr szinte egyszerre ugrott partra és felénk sietett. Sir Robert dermedten állt, azután az egyik rendőr is megtorpant. A rangjelzésén láttam, hogy kapitány. A következő pillanatban a kapitány kezében revolver csillant meg.

— Milyen balszerencse, — mondta, — hogy éppen Georgetownnál szenvedett hajótörést, — azután emeltebb hangon hozzátette: — Sir Robert Raleigh! Ön megszökött a georgetowni fogházból. Letartóztatom. — És odaszólt, mintegy magyarázva a másik rendőrhöz. — Ez az ember ölte meg és rabolta ki Lady Sheltont!

7.

Rablógyilkos!

Saját sorsomra nem is gondolva, úgy álltam ott, mintha letaglóztak volna. Birks azonban nagyszerűen ért drámai pillanatok kihasználásához és miután látta, hogy minden szem Raleighre néz, az útjában álló rendőrt elgáncsolta és teljes testsúlyával ráugrott, úgy, hogy ez mint valami gummilabda röptült a tengerbe és a vén csirkefogó egyetlen ugrással eltűnt a bozótnak. Még a cipőjét is magával vitte. Az a pillanat, amíg a két rendőr oldalt nézett, úgy látszott, Sir Robertnek kedvez, mert ő is néhány ugrás-

sal a sűrű felé igyekezett. Egy durranás hangzott és Raleigh bukfencezve terült el a hátán. Két lépésnyire álltam a kapitánytól, aki tüzelt és így csak egy módja volt a harcnak: rugás. A rugásom csuklón találta és a revolver kirepült a kezéből, a következő pillanatban derékon kaptam és belevágtam a kétméteres embert a harmadik rendőrbe, hogy mind a ketten elesetek és mire felugrottak, én már eltűntem a sűrűben. Nem szoktam magárahagyni a bajtársaimat, de Sir Robert átlőtt tüdővel feküdt ott és így nem segíthettem rajta.

Megfigyelhettétek, hogy fecsegéseim közben némi hasznos felvilágosítással is szolgálok nektek, barátaim, hogy alkalminlag hálával emlékezzetek rám, ha úgy adódik életetekben, hogy szívesen nélkülöznétek ismerős rendőrtisztek társaságát és terhetekre lennének érdeklődésükkel. Ezért mondom nektek, ha már csávába kerültetek és futni kell, ne menjetek a dsungelbe, barátaim, ne keressetek a vadonban, a mezőkön, a néptelen és az eldugott helyeken menedéket, mert titeket akkor joggal fusereknek fognak nevezni. Rögtön be a városba! És még jobb, ha nagyforgalmú kikötő ez a város. A legtöbb kikötőben nem egy mellékutca van, ahol rokonszenvvel fogadják a pihenni kívánó menekültöt és itt az vesse rájuk az első követ, aki nem fél attól, hogy hasbaszúrják. Én tehát már délután Georgetownban voltam, ahol meghúztam magam Baldian nevű barátomnál, egy többé-kevésbé tisztességes embernél. Zöldegespincéje van, de a pince mélyéből rejtett nyílás vezet egy még tágasabb pincehelyiségbe, ahol olcsó árért sietve érkező albérlők húzzák meg magukat rangrejtve, mert ezek az újságok mindent úgy felfújnak

Jelenleg tizenöten voltunk az üregben, köztük két kínai, egy Togo állambeli néger kokainüzér, a Hosszú Jack, aki pedig csak nemrég szabadult 6 éves fegy-

házbüntetéséből és még néhányan. Vastag bűz és pipafüst telepedett a forró üregre, amelyben a pálinkaszag és a legyek tömege sem tette hangulatossabbá a huzamos tartózkodást. Hárman kockáztak és nagy halomban állt előttük a tizfontos bankjegy. Egy rongyos öregur, akinek a fél arca hiányzott és ezt a hiányt vértől átázott rongyokkal pótolgatta folyton, selyempapírt vett elő a zsebéből és figyelmesen nézegette a tartalmát. A kis piszkos selyempapírban néhány ezer font értékű drágakő volt. Leheveredtem a gyékényemre.

A kockázók közül egy tenyéresattanás hallatszott, bankók repültek szét, durva hangok átkozódtak és egy szitkot félúton reccsentett ketté a szájbacsapó ököl. Revolver villant, de félreütötték, úgy hogy a lövés valahonnan a mennyezetről pattant vissza és megütötte az egyik kínai bokáját. A kínai iszonyúan jajgatott. Az üreg sötét mélyéből egy dühös hang ordított fel:

— Az ördögbe is, hát lehet itt aludni, vagy nem? Birks kapitány volt.

II.

Egy hét múlva volt hajónk. Ügyanis miután eljöttünk Baldiantól, együtt maradtunk Birks-szel. A hatót jogos önvédelemből szereztük. Ez nagyon furcsán hangzik, de így van. Az eddigiekből is látható, hogy a jogos önvédelem nálam komoly szó és ha a joggal szemben lehetnek is apróbb súrlódásaim, ennek általában harcias társadalmunk az oka, amely a magamfajta békés, filozófiára hajló egyéniséget lépten-nyomon provokálja.

Öt nap múlva hagytuk el Birksszel a fedezékünket, miután a gaz örmény kifosztott utolsó pennynkből is. Kissé vaksin a szokatlan világosságban, lementünk a kikötőbe. Itt történt a baj. Én tíz lépésről észrevettem a rendőrt, de, sajnos, már későn. Ez volt az a közeg, akit Birks a vízbedobott. Ő is meglátott bennünket. Lerohantunk a dokkra, zsákok és bálák között cikk-cakkban, de mögöttünk megszólalt a sip és a rendőr nehéz futólépései döngtek. A dokkról csak egy ucca vezetett jobbra, de Birks nem erre futott, hanem beugrott egy vitorlásba. Én utána. A rendőr, aki megkerülte a gyapjúzsákokat, nem látta a hirtelen ugrást és a dokkból kivezető úton futott tovább. Éppen egy kis jó szellő fujdogált, tehát a vitorlát leereszteni, a horgonyt felhúzni gyerekjáték volt kettőnknek. Nyomban elhatároztam, hogy a vitorlást másnap beszolgáltatjuk a rendőrségen a talált tárgyak osztályára, de az indulás pillanatában két megvadult tulajdonos ugrott a bárkába. Szíves érdeklődésükre udvariasan elmagyaráztuk volna, hogy kényszerhelyzetünkben rövid időre kissé igénybe vesszük a járművet, de a két dűrva fráter azonnal vasbottal jött nekünk és bizony megint az átkozott előítélet és türelmetlenség okozta, hogy a két urat kissé véres állapotban, de még félig-meddig élve dobáltuk vissza a partra. Ilát, barátaim, ha ez nem jogos önvédelem, akkor nem tudom, hogy mit neveztek annak.

Nemsokára messze jártunk. A part egy elhagyatott, dús, erdős részén, ahol a tenger kissé bevált a sziklák közé, rejtett helyre laviroztunk. A lelógó fakoronák és a talaj kiszögellése tökéletesen elfedte hajónkat. Innen láttuk a rendőrség néhány motorosát vágtatni mindenfelől. Úgy látszik, kerestek valakit. Éjszaka Birks visszament gyalog Georgetownba, ahonnan néhány doboz festéket, lakkot, meg ecsetet

hozott és gyönyörűen átfestettük a bárkát. Oldalára szép fehér betűkkel a «Normandie» nevet írtuk.

Közben az újságokból megtudtam Sir Robert Raleigh történetét.

Lord Arthur Shelton, híres angol orvostanár, a királyi akadémia tagja, már évek óta kizárólag trópusi betegségekkel foglalkozott és ezért fiatal feleségével Johannesburgban telepedett meg, ahonnan néhány expedíciót vezetett különböző dsungelekbe. Csak rövid időközökre tért haza Johannesburgba. Később Georgetownban kis nyaralót vásárolt a tenger partján. Ahogy az újságok írják, Lady Shelton amolyan elhanyagolt asszonyka volt. Férje az év nagyrésztét a dsungelben töltötte. Sir Robert Raleigh szintén előkelő családból származott és egy nagy részvénytársaság mérnöke volt. A délafrikai vasúthálózat kiépítésében vett részt. Sokszor megfordult lord Shelton házában, akihez régi barátság fűzte.

Egy napon, ennek három éve, holttestet fogtak ki Georgetownnál a hullámtörő bazaltkockák között. Az erős parti áramlás órákon át csapkodta a testet az éles kövekhez. A fej teljesen összeronesolódott, a test jóformán szétszakadozott. Az áldozat halálát késszúrás okozta, amelynek nagyobb bemeneti nyílása hátul a bal lapocka alatt volt. A holttestet felismerhetetlensége dacára sikerült agnoszkálni, ugyanis a gyilkos valószínűleg a hosszúnjú ruha miatt nem vette észre, hogy Lady Nora Shelton csuklóján egy aranykaróra van. A karóra belső fedőlapján a Sheltonok címere volt kirakva drágakövekből, de megtalálták a johannesburgi ékszerész nevét is rajta. Az ékszerész jól emlékezett, hogy Lady Sheltonnak adta el a drága órát. A fehéreneműben található himzett kezdőbetűk is kétségtelenné tették a holttest azonosságát. A georgetowni Shelton-nyaraló személyzete azt vallotta, hogy a lady előző nap délután a

Motorcsónakon távozott. A férje szobájában egy levelet hagyott hátra, amelyet, miután Lord Shelton nem találták meg, a rendőrség felnyitott. *«Elmegyek innen Robert Raleighgel. Nem bírom így tovább. Szeretem Robertet. Isten vele, Nóra.»* A lady a motoroson egyedül ment el, Sir Robert yachtja jól látszott a partról. A villával szemben horgonyozott.

A motorost, amelyen az asszony elment, Sir Robert yachtja közelében meg is találták üresen. Ezek után az ügyészség engedélyt adott a rendőrségnek, hogy felmenjen Sir Robert yachtjára. Sir Robert Raleigh nem tagadta, hogy megbeszélte az asszonnyal a szökést. Ausztráliába akartak menni új életet kezdeni. Az asszony azonban előző este váratlanul levelet küldött, amelyben azt írta, hogy meggondolta magát és nem jön. Ezt a levelet, amelyet szerinte egy ismeretlen néger hozott, Raleigh nem tudta felmutatni, állítólag összetépte és a tengerbe dobta. Az ügyészség engedélye alapján átkutatták a vitorlást, amelynek egyik kajútjéből előkerült Lady Shelton nesseszere. A nesseszerben nagyértékű ékszerek voltak és húszezer font készpénz.

Sir Robert Raleight nyomban letartóztatták és vádat emeltek ellene rablógyilkosság címén. Senki sem kételkedett benne, hogy a világosan rábizonyult aljas rablógyilkosságért fel is kötik. Egy éjszaka azonban megmozdult a föld. Egész kis rezgés volt, e vulkanikus partoknál nem is csodálatos, de néhány fal bedőlt, néhány órán át zűrzavar támadt és Sir Robert Raleigh megszökött.

Lord Arthur Shelton valószínűleg, midőn egy újságban meglátta a szörnyű hírt, amely nevét, feleségét, barátját gyalázatba, gyilkosságba keverte, elmenekült az emberek elől és bizonyára az őserdő magányában keres nyugalmat. Egyszerűen eltűnt és éveken át nem látták, nem hallottak róla. Végül beszámolt

a lap a különös véletlenről, amely a napokban éppen Georgetownnál dobta partra a gyilkos Sir Raleighet, akit menekülés közben a rendőr golyója halálosan megsebesített és a rabkórházban várja felépülését, mert az angol törvények szerint sebesültet nem lehet felakasztani. «A súlyos seb néhány héttel meghosszabbította az életét ennek a jó családból való aljas gyilkosnak, aki az utolsó időkben már csak gazfickók társaságában bujdokolt.»

Vajjon kikre céloztak ezzel?

«Bujkálásában» írja a lap, «bizonyára gazdag dél-afrikai rokonai támogatják, de ezirányban a rendőrség nem folytat nyomozást.»

Egy gyönyörű nő fényképét is közölték a cikk mellett. «Nora Shelton.» Ő, ezek a Nórák milyen szerencsétlenül jártak. Az a kedves kétárbócos Nóra, amelyen a halálból tértem vissza, szakadozott roucsaival ott fekszik a tenger fenekén, a másik a georgetowni temetőben.

9.

Most el fogom nektek mondani, hogy miért kell egy négernek meghalni, ha nagyon okos. Ugyanis Bob, aki néger volt, azért halt meg, mert feltűnően sok ésszel rendelkezett. Bob Kimberleyben dolgozott, ahol állandóan kétezeröttszáz négert foglalkoztatnak és ezek igen csekély napibérért halomszámba gyűjtik a gyémántokat. Olyan gyémántért, amit nem a gépben találnak, hanem szabadon, két shilling külön napidíjat kapnak. Négy hónapig nem léphet ki a telepről, akit felvettek és négy hónap múlva, miután kimosták a gyomrát, egy szál ruha nélkül, úgy, ahogy

megszületett, lép be az elbocsájító barakkba. Gondos vizsgálat után megkapja elzárt ruháit és nyomban távozik. Itt, ahol könyökig turkálhat munkaközben a gyémántban, éppen annyira nem könnyű egy követ elvinni, mint a pénzjegynyomdából egy ezerfontos bankjegyet. Egy embert ismertem, akinek ez sikerült: Bob volt. Hallgassátok meg, hogyan.

Hatalmas karizmába jó mélyen bevágott a késével, a vágásba beletett egy gyémántot. Férfi volt, nem? Ezután egy pálmaháncsral szorosán átkötötte a karját és összehúzta erőszakkal a sebnyílást a gyémánt felett. Bekötött karú, vagy lábú ember nem ritka a telepen, sokan szenvednek munkaközben kisebb sérülést. Bob a negyedik hónap utolsó hetén rejtette el a gyémántot. Hét végére erősen gyulladt és dagadt, de zárt seb volt a karján. Gennyes sebek, lázas, sérült négererek nem feltűnőek, hiszen általában beteg és sérült emberek kérik a kibocsájtást.

Bob kijutott dagadt karjával és gyémántjával a bányából. Utóbb, sajnos, kiderült, hogy az emberi szervezet nem minden tekintetben alkalmas kisebb értéktárgyak átmeneti megőrzésére. A néger első dolga volt, hogy Portugál területre igyekezzen, ahol nyugodtan kivágathatta magából a gyémántot, anélkül, hogy súlyos fegyházbüntetésnek tenné ki magát. A legközelebbi portugál kikötő Délkelet-Afrikában Delagoa.

Ezidőtájt a part mentén élénk forgalmat bonyolítottunk le Normandie nevű vitorlásunkkal, kíváncsi dugárukat és nem kíváncsi dugszemélyeket fuvaroztunk olcsó illetményért a tengerről elérhető különböző tartományok között. Így került Bob is a hajónkra, de a karja akkor már úgy nézett ki, mintha beriberit kapott volna. Csendesen, lámpás nélkül haladtunk Mozambique felé, mikor Bob lázrohamában dühöngeni kezdett. Kirohant a kajütjéből, a földre

vetette magát, sikoltozott: «a gyémánt!... megöl a gyémánt!... vegyétek ki a húsból!...» Leöntöttük egy vödör vízzel. Birks rumot öntött a szájába és elgondolkozva babrálta a szakállát:

— Gondolod, hogy igazán gyémánt van benne valahol?... Meg kellene nézni.

A néger kissé jobban lett és faggatni kezdtük. Tehetetlenségében, kínjában, halódásában, talán valami varázsszükségletünkben bízva, elmondta a gyémánt történetét. És a bolond nem merte angol földön kivenni. Nem mert orvosban bízni. Birks, akinek az ember-szeretete nem ismer határt, nyomban előhúzta a kését, hogy kivegye a gyémántot a négerből. Erről úgy lebeszéltem, hogy bedagadt a szeme.

— Mit akar, maga kutya?! Legalább hagyja nyugodtan meghalni!

— Én hagyom... — motyogta. — Sőt, még segítetek is, ha kell...

Revolverrel a kezemben kellett ülnöm a néger mellett. Mondtam már nektek, hogy egész mélyre sohasem süllyedtem és az életem árán is megakadályoztam volna, hogy a haldoklót megölje, vagy kirabolja. Nem mondom, hogy szándékomban volt ezzel a gyémánttal évekig kutatni a néger törvényes örökösei után, de ha ehhez az elgyötört halódóhoz hozzáért volna Birks a késével, nem sajnáltam volna néhány golyót beleereszteni.

Másnap délután a néger már közölhette a túlvilággal földünkről alkotott véleményét, amely, azt hiszem, nem lehetett nagyon kedvező, de bizonyára igazságos volt. A gyémántot Birks magához vette és ott, ahol a csobbanás után még látszott a víz gyűrűzése az elmerült Bob teste felett, elmondtam egy imát. Közben nem vettem le kezemet a revolveremről, mert tudtam, hogy Birks szívesen örökölné az én részemet is a gyémántból.

Utóbb kiderült, hogy Isten tudja, miért, ő sem tartott sokat a jelleméről, mert egy percre sem fordított hátat és a jobbkeze ugyanúgy a zsebében volt, mint az enyém. Huszonnégy órája egyikünk se merte lehúyni a szemét és már majd eldőlünk a kimerültségtől. A gyémánt ugyan nála volt, de ez végeredményben nem jelentett semmit, mert Delagoaban velem együtt kellett volna eljönnie egy kereskedő ismerősünkhöz, aki erősen mérsékelt áron, a beszerzési forrás megjelölése nélkül is átvett mindenféle értékfárgyat.

Negyedik napon már néha meg kellett kapaszkodnunk járás közben és a hőség sokszor úgy nyílt bele a fejembe, mintha a szememet szúrnák ki. Napról a tenger vakítását nem bírtam, éjjel az álmoság ellen kellett küzdenem. Az öregnek is alig látszott már a szeme és néha végigsímitotta a homlokát, de csak a balkezelével. A jobbját odanőtt a revolverhez. Ha én eldőlök, akkor ez az aljas ember képes lenne partratenni engem és továbbállni a vitorlásán. Látjátok, ez az, amire én nem lettem volna képes! El voltam szánva, hogyha ő esik el a kimerültségtől, igazságosan megfelezem vele a vagyonunkat. Itt hagyom neki a vitorlást és én partraszálok a gyémánttal. Mert belőlem, barátaim, az igazi emberi tisztesség sohasem halt ki. Még azt is elhatároztam, hogy a pénzből is nála hagyok néhány shillinget.

Azonban a sors nem így akarta.

10.

Idáig a halott lány gyűrűje vezetett. Meg fogjátok látni, hogy ebbe a gyűrűbe költözött be az igazság és kényszerített engem, hogy szolgáljam őt. Az eset,

Életem leggyászosabb esete, így történt. A Limpopo torkolata felé már hullámverés nyugtalanítja a tengert. Nem rossz hullámok ezek, bár kissé magasak, de azért nyugodtan, lassan terülnek szét a hajó orra körül. Éppen Birks kormányzott (természetesen bal-kézzel) és én vele szemben, de jóval távolabb ültem a korláton. Négy nap alatt alaposan lefogytam, csak így történhetett, hogy a gyűrű leesett a kisujjamról. Ösztönszerűen utánahajoltam és felhúztam. Birks ugyanolyan nyugodtan állt. De mégis! ... Valami változás történt! Egy tizedmásodpercig tartott, amíg észrevettem, hogy elkormányozta a hajó orrát, de ugyanabban a tizedmásodpercben a hajó oldalán már harsogva csapott át egy óriási víztömeg, amely könnyen pozdorjává törhette volna a bárkát és egy ellenállhatatlan hullám messze besodort a korlátról a tengerbe.

Fuldokolva buktam fel és úsztam. A Normandie szerencsésen megúsza a hazardjátékot és teljes széllel hasította a vizet, reménytelenül távolodva. A kormány mellől egy kedélyes öregúr lengette felém a sapkáját. Jobb kézzel...

Ó, a gazember! Túljárt az eszemen. De én a magam jelleme után ítélek meg másokat, ezért könnyen áldozatul esem jóhiszeműségem miatt az ilyen feneketlenül aljas fráternek, mint Birks. Nem hiába nevezték el a kínai partok mentén a «Tiszteletreméltó Mosdatlan Sárkánynak». Csak kétségbeesett küzdelemmel sikerült kivergődnöm a szárazra. Nem voltam messze a parttól, de ilyen kimerült állapotban tízyardnyit sem könnyű úszni.

Ez már a pokoli Mozambique vidéke volt. Itt a tengerpartot nem az a csalóka parkerdőség szegélyezi, amelyet már leírtam, hanem dsungel, igazi szűz, vad őserengeteg, amely néhány kisebb megszakítás után egybeolvad a Kongóvidékkel. Azt hiszem, ezen a par-

ton emberemlékezet óta nem szállt ki fehér ember, vagy ha igen, az bizonyára nagyon megbánta később. Elöttem az elhagyatott forró tenger, mögöttem a végtelen őserdő és itt álltam egy szál ruhában, halálosan kimerülve, víz és élelem nélkül, zsebemben egy átázott revolverrel. Azt hiszem, láthatjátok, hogy mióta a gyűrűt az ujjamra húztam, egyre sűrűbb csávába kerültem. Nem vagyok babonás és legjobban századunk felvilágosodottsága jellemez, annak dacára, hogy egyszer az Old England hátsó fedélzetén megjelent előttem Fejetlen Jack, az elátkozott kalózkirály. Ne tudjak többé egy korty whiskyt inni, ha hazudok. Mindennek dacára nem vagyok babonás, de úgy vélem, hogy bizonyos tárgyakkal megvan a maguk titkos jó, vagy rossz ómenje. Nem tudtam komolyan haragudni a gyűrűre. Mert ha csávába is kerültem miatta, valahogy úgy éreztem, hogy amíg a gyűrű az ujjamon van, megúszom a bajt. Most is alig kutattam félórát a part mentén, máris széles, kitaposott ösvényre akadtam. Úgy látszik, egy bennszülött törzs jár ide ki halászni. No, ha bennszülöttek, akkor majd chetem náluk és alhatom, később pedig elvisznek kanuval a lakottabb partra. Elindultam tehát a széles, kitaposott csapáson az őserdőbe, hogy felkeressem színes barátaimat. Nincs valami nyugtalanítóbb érzés, mint egyedül lenni a dsungelben. Az ősfák magassága és az indák hálózata ónszínűvé szűri át a nappali ég világosságát és egyetlen kéve napsugarat sem bocsájt a vadon dohos mélyére. Nappal az őserdő néma és elhagyatott. Minden állat a vackában pihen és az éjszakai vadászatra vagy menekülésre gyűjt erőt. Leszállt a dsungel korai éjszakaija és a kanyargós ösvény még egyre vezetett, vezetett az ijesztő vadonban.

Tudjátok-e, barátaim, mit jelent az minden felszerelés nélkül őserdőben éjszakázni? Mert hova fek-

szel, fiam? A földre, ugyebár, nem fekhetsz, mert az erdő legvadabb és legvérszomjasabb bestiái végeznek veled: a hangyák. Egyszer a dsungelben hálva a bőrvem a földre esett függőágyamról, amelyet két fa közé erősítettem fel. Reggelre az övből csak a rézcsat maradt meg. De mondjuk, hogy nem zárándokolnak hangyák a közelben, akkor is ott vannak a piócák milliói és ha ezek ellen becsavarod magad egy vastag takaróba, úgy a tested melege bizonyára odacsat egy, vagy két mérgeskígyót. Leopárdról és egyéb vadakról eddig még nem is szóltam. Én úgy álltam az őserdőben, ahogy az ember délután szokott kísétálni a georgetowni hajóállomáshoz. Felkapaszzkodtam néhány méternyire egy fára és léggyökerekbe fogózkodva helyezkedtem el. Képzeltetitek, milyen üdítő álomban volt részem. Amilyen kihalt nappal az őserdő, olyan élénk lesz éjszaka. Reccsen, zörög az erdő alja nyugtalan, keresgélő állatok járkálásától, csúszómászók surranásától. Foszforeszkáló szemek fénylenek fel hirtelen, borzalmashangú madarak rikoltoznak, azután a megújuló csöndet vérszomjas hördülés szakítja meg és egy bajbajutott majom vi-song kétségbeesetten. De a legidegesítőbb egy flegmatis madár, amely valahol a közelben szünet nélkül mintha valamit megállapítana, azt mondja: kvan-kvan... kvan-kvan... Azután ismét megállapítja egykedvűen, mintegy vállatvonva: kvan-kvan... kvan-kvan... Nem hangosabban és egy árnyalattal sem másképp, megszakitás nélkül reggelig: kvan-kvan. Nem értettem, mit mondott ez a madár, de azt hiszem, igaza lehet.

Másnap legnagyobb csodálkozásomra az ösvény egyre keskenyebb lett, majd végetért. A csodába! Hiszen világosan kitaposott út volt, amilyen az őserdőben természetes módon nem keletkezhethet. Úgy látszik, a fickók tanyájuk közelében valamilyen módon eltűn-

tetik a nyomukat. Meg is pillantottam egy félholdalakú rést, amely a sűrűbe vezetett. Meghajolva, mintha alagútban járnék, haladtam így vagy tíz per-cig, de csak egyre sűrűbb és vadabb részekre jutot-tam, úgyhogy néha már késsel is kellett segíteni ma-gamon a kúszónövényeken keresztül. Azután egy-szerre világos lett előttem minden és sarkamig átjárt a rémület hidege. Egy régi elefántcsapás volt, amit én útnak néztem és a folytatását lassan beszövögette az erdő. Nincs más hátra, mint a csapáson vissza-menni a tengerpartra. Néhány óra múlva rájöttem, hogy visszafelé a helyes irányban már régen el kel-lett volna érnem az elefántcsapást. Tehát eltévedtem. És ismét este lett, reménytelen, dermedt estéje a könyörtelen végnek. Felnéztem a magasba és a fák csúcsainak szédítő magasságában nem látszott fölöt-tem az ég. Azután közvetlen mellettem megszólalt va-laki szemrehányóan, mint aki előre mondta:

Kvan-kvan.

II.

Ha legalább iránytűm lett volna. Tudtam, hogy keletre mindössze néhány óra járásnyira lehet csak a tenger. A kimerültségnek ismét elértem egyik végső állomását. Vágtam, küzködtem, tiportam nyomon-ként előre, mindegy, merre, csak nem megállni, nem feladni mindent, amíg a vér mozdulni tud ereimben. Mit törődtem én a köröttem settenkedő szemekkel, távoli morgással, közeli visongással, mit törődtem én, hogy a halál a halál, a halál mindenütt, mindenfelől egész ármádiával kerített be és fonta egyre szoro-sabbra a pusztulás ezerféle lehetőségéből kovácsolt

gyűrűjét. Meghalni és ez sokszor oly megnyugtató tudat, ezer halál között is csak egyszer lehet. Ezért ne csodáljátok, hogy például egy nem is túl távolról hördülő leopárdnak hangosan azt feleltem, hogy kuss. El is hallgatott. Valószínűleg azt gondolta magában, hogy mit álljon oda egy ilyen udvariatlan fráterrel? ... Moesaras tisztásra értem és megpihentem egy pillanatra. Ruhámat cafatokra tépte az őserdő, a testem csupa seb volt és ekkor megpillantottam uj-jamon a gyűrűt, amelynek egyik háromszögű hegye iránytűre emlékeztetett.

Tréfás ötletem támadt. A gyűrű hozott ide, ő vezessen tovább is. Feldobom. Hátha keletre mutat a nyavalyás háromszög. És ahogy egykor Pretoria felé, itt is felhajítottam a gyűrűt, azután továbbvergődtem abba az irányba, amerre a lehullott gyűrű csúcsa mutatott.

Nem vagyok babonás; ezt már többször említettem, de hogy az őserdő minden vadja, mérges csúszómászója, lezuhanó korhadt fatörzse elkerült, abban talán volt része ennek a gyűrűnek is. Ezt állítom. Pedig felvilágosodott ember vagyok, annak dacára, hogy saját szememmel láttam a kísértetek hajóját Ujguinea közelében ...

A dsungel dombhullámos talajban folytatódott és egy-egy ilyen dombra feljutva, gurulva, zuhanva, beageredtem le a domb völgyébe. Ó, barátaim! Ez már pokoli volt. Vakon, süketen, ájuldozva szédelegtem? És egyszerre valami szörnyűségeset hallottam, a leg-szörnyűbbet, ami valaha őserdőben megrémített. Azt hiszitek, hogy leopárd volt, vagy tigris? Talán a halálos zöld python sziszegése, vagy a szörnyű mormogásból induló orkánszerű bömbölése a himoroszlánnak? Nem.

Valahol zongoráztak!

A dsungel mélyéből csendes zongorahangok hallat-

szottak. És ekkor tudtam, hogy ez a halál... A tér-
demen vonszoltam magam és egyre világosabb lett a
zongora hangja. Röhögve, reszketve, vakon kúsztam
a hang irányába, ahol valószínűleg Kaszás öfelsége
csontkezzei suhannak a billentyűkön, azután rázuhan-
tam egy indára, az inda átszakadt súlyomtól és előre-
hanyatlottam valami láthatatlan meredek lejtőn, zu-
hanva, gurulva csúsztam a mélybe, bokrokat, köve-
ket rántva magammal és megszűnt minden...

12.

Mikor újra felnyitottam a szemem, igazat kellett
adnom Mildred úrnak, egykori tanítónak, mert lát-
tam, hogy a pokolban vagyok. Közvetlenül az arcom
előtt vigyorogva figyelt Belzebúb, a fősátán, hatal-
mas orrlukaival, fekete koponyáját borító szörnyű
bozontjával. A fejemet hatalmas tenyerén tartotta
felemelve és odanyomott valamit az ajkamhoz. Küz-
deni akartam ellene, de hiába. Nyeltem... Nem is
volt rossz a pokol itala. Langyos, cukros, mandula-
szagú folyadék... Bizonyára meg fog gyulladni ben-
nem... Elájultam.

Mély álmomból ébredtem és újra láttam. Hogy a
csudába kerültem ide?

Kétségtelen, hogy ez kórház. Szép, féhéren csillogó
olajfestésű falak, egyforma rendes ágyak, a helyiség
közepén hatalmas asztal, mellette ápolónő bóbiskol,
üvegszekrény orvosságokkal, műszerrel... Hol lehe-
tek? Ilyen rendes kórház, sajnos, Délafrikában nincs
minden faluban, elhíhetitek. Delagoaba vittek volna?
Felszedett az őserdőben valami expedíció? Jobbra,
balra forgattam a fejemet. Nem olyan könnyedén,

mintha olajozott golyóscsapágyon nyugodna, ezt képzelhetitek, de aránylag nagyon jól éreztem magam. Hm... Ez valami missziós kórház lehet, mert csupa bennszülött fekszik az ágyakon. Az ápolónő is bennszülött, szép fehér ruhában, fehér hajvédővel. A falon barométer, az ablakon hőmérő és villanylámpa lóg a mennyezetről. Ez nem lehet Delagoa. Elcipeltek talán Johannesburgba? ... Hm... Ez felgyógyulásom után kellemetlen kíváncsiszkodást hozhat a nyakamra. Ugyanis egyszer annyira felbosszantottak Johannesburgban... Szóval nem szeretem ezt a várost. Poros, füstös, lármás és én a szabad természet barátja vagyok.

Az ágyam mellett fehérköpenyes, idősebb orvos állt meg. Középtermetű, kissé elhízott, kopaszodásnak induló, ősz úr, aranykeretes szemüveggel. Volt valami tiszteletgerjesztő, imponáló a megjelenésében, hűvös, nyugodt pillantásában. Megfogta a pulzusomat, azután különös, vontatott orrhangon, amely minden fennsőbbisége dacára finom és hajlékony volt, így szólt:

— Önnek rendkívül erős szervezete van.

— Sajnos, uram — mondtam őszinte megbánással.

— Nem tehetek róla, pedig ez minden bajnak az oka.

Nem volt benne humorérzék. Úgy nézett rám, mint aki nem ért.

— Eddig csak folyadékot kapott, ma már ehét valami diétásat. Attól rohamosan megerősödik.

— Én is azt hiszem, uram, és ha van itt a kórházban feketebab szárított marhahússal, azt hiszem, este már leengedhet az uccára.

— Az étrendjét már előírtam a diétás nővérnek és nem változtatok rajta. Az uccára pedig soká nem mehet ki innen.

Szent Isten! Már tudom! Ez a georgetowni rabkórház. Hiába, a végzet!

— Uram, én abba az egész dologba úgy keveredtem bele...

— Egyelőre még nem szabad túl sokat beszélnie. Az uccára azért nem mehet le, mert innen a legközelebbi emberi fogalmaknak megfelelő ucca ezeröt-száz angol mérföldre van...

— Dehát hol vagyok?

— Abban a délkeletafrikai dsungelben, ahol előttem még nem járt fehér ember.

— És ez a kórház?...

— Az én tulajdonom — recitálta változatlan hűvös, lány orrhangján. — Három negyvenágyas kórterem, a hozzátartozó ambulanciával, műtővel és diatermiával.

— És... és kicsoda ön?

— Lord Arthur Shelton, a királyi akadémia tagja.

13.

Lord Shelton! Egy dráma összes szereplőjéhez elhurcolt ez a gyűrű. Előbb Pretoria felé mutatott, aztán a tengerbe zubantam miatta és végül idevezetett. De miért? Mit akar tőlem a halott leány? Csak bemutatta a szereplőket? Úgy éreztem, hogy valamit tennem, vagy mondanom kellene, amit ez az átkozott gyűrű kíván tőlem.

Az őserdő, amelyben a kórház volt, egyik legvadabb része Afrikának és a tengerparttól kiindulva áthatolhatatlan rengetegekké terjed a Nyassza földig. Mint utóbb megtudtam, ezt a modern barakképület-sorozatot a legtökéletesebb felszereléssel, a durbani postagőzösről látják el mindennel. Az őserdőn keresztülhőmpölygő hatalmas folyamon horgonyozott a

lord kis gőzöse, amely ezen a tengerig egyre szélesedő ágon könnyen jut el az óceánra, ahonnan alig négy napi út Durban. Durbanban adja fel a megrendeléseket és veszi át az árut, amellyel a kis gőzös ismét visszapöfög az őserdőbe. Évek türelmes, nagyszilű, nehéz, szent munkájába kerülhetett ez az egészségügyi telep. Saját áramfejlesztő szolgáltatja a villanyvilágítást, minden ragyogó tiszta és modern. Az összeköttetést a külvilággal Sam tartja fenn. Ezt néztem én Belzebubnak. És nem tévedtem. Még négerben sem láttam csúnyábbat. Ő volt az, aki engem félholtan megtalált a domb aljában és idehozott. Ő már Johannesburgban a tanár szolgálatában állt és elkísérte expedícióira. Az okos szenegáli fajtához tartozott és valami középutat képezett ebben a kórházban az egészségügyi főtanácsos és a gazdasági igazgató között, bár azt hiszem, az elszámolásai rendben lehettek, mert szívvél-lélekkel szolgált a tanárt. Ő vezette négy bennszülött legénnyel a kis gőzöst Durbanba, ő vette át az árut és hozta el az őserdőbe. Ő ügyelt a rendre és fogatosította a tanár intézkedéseit. Lord Shelton négy éve nem mozdult ki a telepről.

Közben ezekből az állati nívón álló vadakból aszisztenseket és ápolókat nevelt. A Fehér Isten nevét a legtávolabbi bushmanek és pigmeusok, mangbattuk és törpe négerék is ismerték és áldották. Mindezt azon a napon tudtam meg, mikor először hagytam el az ágyamat és Sam mélyen meghajolva jelentette, hogy a lord szívesen lát dinerre.

A kórháztól kissé távolabb, egy dombon állt az a blokkházszerű nagyobb cölöpépület, amelyben a lord lakott. Messziről is megállapíthattam, hogy nyolc-tíz szobából áll ez a hatalmas lakás. A tornácra nyílt az ebédlő. Azt hihettétek volna, hogy Londonban vagytok. Derűs, fincman berendezett, tágas szoba volt, értékes szőnyegekkel, mahagóni tálalóval, kényelmes

karosszékekkel berendezve és a sarokban ott állt a zongora. Egy perc múlva megjelent a lord. Uramfia! Szmokingban!

— Ne csodálkozzék, uram — mondta barátságosan —, de vannak szokások, amelyeket az ember aktualizálásuk híján sem tud levetni többé. Nálam a szmoking épp úgy hozzátartozik az étkezéshez, mint a tiszta kéz. Ne nevessen ki ezért. Foglaljon helyet.

— Köszönöm mylord és szívből sajnálom, hogy Georgetownnál szmoking nélkül szálltam tengerre.

Már egyszer mondtam, hogy nem volt humorérzéke. Ez jellemezte legjobban. Ha valami tréfásat mondtam, meghökkent és elgondolkozva nézett rám. Kifogástalan londoni ebédet ettünk. Remek villanyhűtője lehetett, mert a vajnak meg sem kottyant a negyvenöt fokos meleg. Mit mondjak még? Pulykát ettünk, puddingot és olyan igazi skót volt a whisky, mint én magam, aki joggal dicsekszem, hogy ebből a fajtából származom, ha ők olykor le is tagadják. De ki várna manapság hálát?

Elmondtam neki, miképpen kerültem ide, némely felesleges részlet mellőzésével, mert nem szeretek hosszadalmasan fecsegni. Mikor odaértem elbeszélésemben, ahol feldobtam a gyűrűt, nyugodt tekintete a kisujjamra esett, azután lassan felemelkedett és elképedve szólt:

— Uram! Hogy került önhöz ez a gyűrű?

Persze rögtön elugrottam és felkaptam a karosszéket:

— Ne merjen megütni! — kiáltottam. — A gyűrűt Port Natalban nyertem kártyán — hadartam gyorsan —, nem tudom kitől és tanum Birks kapitány. — Csodálkozva figyelt, azután lassan visszaült.

— Nem tudom, miért olyan izgatott. Ön a vendégem, de ha nem lenne az, akkor sem kellene tartania tőlem, mert én még sohasem ütöttem meg embert —

mondta olyan szomorúsággal a hangjában, mint aki tudja, hogy ezzel mennyit mulasztott. — Én nem tudnék senkit sem megülni, azt hiszem.

A gyűrű miatt egy vitorláshajó tulajdonosa egyszer nagyon megpirongatott. Ugyanúgy nézett rám, mint ön most.

Nem kérdezte, ki volt az illető. Nem kérdezett semmit. Talán sejtette, hogy csak Sir Robert Raleigh lehetett.

— Tulajdonképpen nem is annyira a gyűrű, mint inkább a zongora mentette meg az életemet. Ha akkor éjjel nem hallom, amint játszik, nem tévedtem volna ide.

— Szoktam néha zongorázni. Szereti a zenét? — Választ sem várva, odaült a zongorához és eljátszott néhány dalt igen szépen. — A betegeket is megnyugtatja éjszaka a muzsika — szólt játék közben.

Most is csak a betegeire gondolt.

— Meghívám önt a házamba éjszakára, de nincs megfelelő fekvőhely — mondta, mikor búcsúztunk.

— Mylord, nagyon meg vagyok elégedve az ágyammal. Olyan ember vagyok, aki nem egyszer évekig sokkal keményebb derékaljon is háltam.

— Várjon. Ha visszakívánczik majd innen a világra, a gőzösöm elviszi a legközelebbi kikötőig. Ha úgy érzi, hogy viszontszolgálatlaltartozik nekem az egyszerű ápolásért, akkor ne számoljon be sehol tapasztalatairól. Csak azt eredményezné, hogy ezt a telepet megszüntetném itt, sok eredményes munka kárbaveszne és kénytelen lennék ismét másfelé vándorolni.

— Ön az életemet mentette meg és utolsó hálátlan kutya lennék, ha ezért így fizetnék önnek.

— Köszönöm. Bízom magában. Becsületes polgárembernek látszik.

— Mylord, ön kitűnő emberismerő. Good night.

Shelton olykor fél éjszakákat is a laboratórium feliratú barakkban töltött, mikroszkópja és lombikjai mellett. Jó néhány olyan betegség problémájával foglalkozott, amelyről az orvostudomány még nem tud. A nyugodt éjszakában sokszor láttam a kórterem ablakán keresztül az ő világos ablakát és a dsungel eme hatalmas tisztásának csendjét csak a folyó csendes zúgása zavarta meg és a laboratóriumban zümmögő kis dinamó. Ebben a nagy, nyugodt, ősi csendben egyszerre fuvallatszerű, egészen halk, lágy zongorakordok hangzottak néhány másodpercig és újra elnémultak. Csak a dinamó zümmögött.

Mi ez? A tanár ott van szemben a laboratóriumban. Ki játszotta ezt a néhány ütemet a zongorán? És főleg miért? Idegesen forgattam kisujjamon a gyűrűt. Felelj! Felelj, kutya?! Mi történik itt tulajdonképpen?!

És a gyűrű felelt. Bizonyára ő sugalmazta azt, ami eszembe jutott. Ha valaki a zongorához ül, miért csak néhány ütemet játszik? És miért ilyen halkan? Halkan azért, mert megvárta, amíg zümmögni kezd a dinamó és így a távolabbi laboratóriumban a tanár nem hallhatta. De itt a házzal szemben nekem meg kellett hallani. És ha meghallottam, akkor kíváncsi leszek rá, hogy ki játszott. És esetleg odamegyek.

Értitek? Valaki azt akarta, hogy kíváncsi legyek rá. Valaki mondani akart valamit. Kisurrantam az ajtón és a tanár házához lopakodtam. A függöny mögött világosság volt. Óvatosan megemeltem a csücskét, hogy belássak a szobába.

Azután úgy éreztem, hogy elvesztettem az eszemet.

A zongora mellett, de merően az ablakra nézve, Lady Nora Shelton ült! Ugyanaz a gyönyörű arc, amelyet naponta újra és újra megnéztem az ujságban.

— Jöjjön be, uram — mondta halkán, de nyugodtan.

Bementem az ebédlőbe, közben az agyamban tótágast álltak a gondolatok.

— Nem reméltem, hogy meghallja, vagy megérti ezt a hívójelet a zongorán. A férjem most hajnalig dolgozni fog, de különben is meghalljuk, ha leáll a dinamó.

— Kegyetlen ember a lord?

— Kegyetlen? — Elmosolyodott. — A világ legjobb embere. De nagyon fájna neki, ha itt találná magát. Én a multkor hallottam az ön beszélgetését Arthurral. Ki volt az az ember, aki meglátta a gyűrűjét?

— Sir Robert Raleigh.

— Sejtettem... — mondta csendesen. — Úgy gondolom, hogy ha visszalér innen, eselleg módjában lesz beszélni Roberttel. Sőt, kérem önt, hogy keresse fel és adja át az üzenetemet.

Istenem! Mit mondjak? Mit tegyek? Ennek az asszony-nak fogalma sincs róla, hogy Sir Raleigh akasztófára kerül. Szomorúan nézett maga elé és csendesen beszélt.

— Mondja meg neki, hogy ma is csak őt szeretem. De ne kutasson utánam. Megmaradok itt a férjem mellett. Az őserdő, ez a kórház, a sok szenvedés, ami naponta elvonul előttem; megváltoztatott. Én nem ismertem Arthurt, nem tudtam, mi az, amit ő vállalt, mi az, amit végez, mialatt én a mai asszony könnyelmű életét éltem. Sok vezekelni valóm van és hozzátartozik a penitenciához az is, hogy egyetlen komoly, igazán szép emlékem Sir Robert. A férjem nem tudja, hogy ma is Robertet szeretem. Elhitettem ezzel a szent emberrel, hogy sikerült elfeledtetnie velem Robertet és hogy ő tölti be az életemet... Volt egy este, mikor hiába várt rám. Megbeszéltük, hogy együtt szökünk Sydneybe. Robert azt hiszi, hogy nem

szerettem eléggé. Pedig útban voltam motoroson Robert hajója felé, mikor elémbe vágta a férjem bennszülöttei egy másik bárkán és erőszakkal magukkal vittek a gőzösre. Mondja meg Robertnek, hogy Arthur két eshetőséget adott: vagy lemondom néhány sörben a megbeszélt szökést és követem őt a gőzősön, vagy megverekszik Roberttel. Minden összeomlott... Hogy szembeállítsam ezt a két kitűnő embert, fegyverrel a kézben, miattam?... Megírtam a levelet és egy bennszülött nyomban elvitte. Arthur elhozott ide. Valamikor szemrehányást tettem neki azért, mert nem nekem él, hanem a hivatásának, mert magamra hagy, mialatt ő a dzsungelt járja. Ezért elhozott ide. Itt nekem is él, nemcsak a hivatásának és nem járja nélkülem a dzsungelt... Hanem velem. Minden az én bűnöm. A dzsungellel nem tudott szakítani miattam, hát a világgal szakított. Az akadémiával, a boulevardokkal és mindennel. Mondja meg Robertnek, ha nem is vagyok nyugodt: megnyugodtam.

— Mylady — mondtam olyan rekedten, hogy alig ismertem a saját hangomra —, ön... ön egy nesseszer küldött ugyebár... vagy nem...?

— Igen — mondta szomorúan bólogatva —, szegény Robert bizonyára zavarban volt miatta...

— De mennyire — mondtam majdnem sírva.

— Ez is az én könnyelmű ostobaságom. Robert azt mondta, hogy a nesseszeremen kívül mást ne hozzak magammal Lord Shelton házából, mert mind a ketten megélhetünk tisztességesen az ő munkájából. De én féltem attól, hogy Ausztráliában esetleg nélkülözni kell. Az apai örökségem, a megboldogult halála óta hiánytalanul feküdt a bankban és volt néhány szép ékszerem, lánykoromból, tehát úgy éreztem, hogy csak azt viszem magammal, ami jogos tulajdonom. Mindezt Robert tudta nélkül becsempésztem a nesseszerbe, amit előre magával vitt a hajóra, mikor

megállapodtunk a szökésben és elbúcsúztunk. Tudtam, hogy ő nem nyitja ki a táskámat és azt hittem, majd végszükség esetén, ha megmagyarázom neki, nem fog haragudni rám...

Lord Shelton lépett a szobába. A dinamó azonban változatlanul zúgott. Nagyon sápadt volt, néhány hajszála kuszáltan állt el kopasz fejéről.

— Mikor láttam az ablakból, hogy az épület felé jön, zúgni hagytam a dinamót és követtem... Vártam ilyesmit, Nóra... És hallottam mindent. — Különös nevetéssel, szinte artikulátlanul szólt rám. — Maga szépen meghálálta nekünk az életét... Gratulállok! — Egy fotelbe vetette magát és felkacagott egyszer, kétszer, de úgy, hogy a dobhártyám sajgott tőle. — Hát spiónkodni jött?!... És maga, Nóra... Szóval megint csak hazugság, mindig csak hazugság?! Tudja, kérem, hogy folytassam a történetet, én harminckilenc fokos lázzal érkeztem haza kutatóútamról és mielőtt hazamentem, az utcán találkoztam egy elesapott szobalányunkkal... Részeg volt és feltűnően elegáns... És mikor felelősségre vontam, durván megmondta a véleményét Lady Nora Sheltonról... És én ott álltam lázasan, felnyitott szemekkel és szerencsétlenül...

— Arthur... ne beszéljen újra... erről... — mondta Lady Shelton sírva és remegett.

— Lord Shelton! — kiáltottam. — Hogy hívták ezt az elegáns szobalányt?! Könnyörgöm, szedje össze magát és azonnal feleljen! Isten nevében, könnyörgöm!

— Elma... — mondta önkénytelenül és álmélkodva.

— Zsarolt... — szólt egész testében remegve a visszaemlékezéstől Lady Shelton. — Egyszerűen elvitte a holmimat, mindenemet és azt mondta, ha felfeleltem, átadja Arthurnak egy Roberthez írt levelemet, amelyet ellopott.

Legnagyobb csodálkozásukra felkaptam az asztalról a whiskyt és fél üveggel egy szuszra kiittam

— Most én fogok mesélni maguknak — mondtam nyugodtan, de belül mindenem remegett. — Talán kevésbé regényes de sokkal komolyabb történetet, mint a maguké és kérem, feleljenek minden kérdésre őszintén, különben nagyon meg fogják bántani. Lady Shelton! Fehérneműt is lopott öntől a szobalánya?

— Sokat.

— Lopott egy arany karórát is, amelyen belül ékkövekkel volt kirakva a Shelton-család címre?

— Igen... — felelt suttogva és ijedten nézett.

— Öntől lopta ezt a kis gyűrűt is, amit itt lát a kisujjamon?

— Igen... Ezt állandóan hordtam, mielőtt ellopta.

— Hát most, kérem, térjünk át a romantikáról a rémdrámára. Ugyanazon a napon, amelyen Lord Shelton elvitte önt a gőzösön és Sir Robert a lemondólevelet megkapta, amit a szerencsétlen összetépett és a tengerbe dobott, ugyanazon a napon Georgetown kikötőnegyedében egy sokkal csúnyább dráma játszódott le. Egy bizonyos Elma nevű szobalány meg akart szökni a Táncos Bill nevű hírhedt szépfíúval, hogy otthagyja a szeretőjét. A szeretője ezt előre tudta és valószínűleg valami elhagyott utcába sétára csalta a nőt, ott leszúrta és a tengerbe dobta... Bocsánat, egy korty whiskyt iszom... — Kihajtottam a maradék fél üveggel. — Ezt az Elma nevű meggyilkolt nőt a dagály hullámai addig csapkodták a kikötő gátjához, amíg felismerhetetlenül roncs lett. A rendőrség másnap kifogta és a fehérneműjében levő monogram, valamint a karóra alapján megállapították, hogy a tetem Lady Nora Sheltonnal azonos... Azonnal üljenek le! Nincs sok időnk... Hé, Sam! Sam! Az a Belzebub hozzon pálinkát, különben szétrobbanok!... Szóval

megállapították, hogy Lady Nora Shelton a halott. Elmentek a nyaralójukba, ahol azt mondták, hogy a lady reggel a motorossal elment. Az üres motorost megtalálták. Természetesen nem messze a nyaralóval szemben horgonyozó Sir Raleigh-féle yachttól. Az asztalon megtalálták a lady búcsúlevelét, amelyben jelzi, hogy Sir Robert yachtjára megy és vele együtt elszökik. A rendőrség erre természetesen kiszállt a yachtra... Nekem ne abba a monokliba töltsd a pálinkát, te sátán! A kezembe az üveget!... Szóval, a rendőrség átkutatta a yachtot és megtalálták Lady Nora Shelton nesseszerét, sok ékszerrel és húszezer fonttal. A bankjegyek sorszámaról megállapították, hogy előző napon a lady vette fel bankszámlájáról... Vízet! Vízet!... Ide az ablakhoz...

Az asszony ájultan feküdt, csak Sam, meg én foglalkoztunk vele, mert a tanár úgy állt egy helyben, mint akinek a lelke nincs jelen. Egész különös szigorú merevséggel nézett valahová a semmibe aranykeretes szemüvegén keresztül. Az asszony nem engedte a dívánhoz támogatni magát és eltolt bennünket.

— Nincs semmi bajom!... Folytassa, az Istenért! Mi lett Roberttel?

— Letartóztatták!... Na, nem elájulni! Mit ígért?!... Letartóztatták, de megszökött. Azután valami rokona támogatta, állítólag titokban és így egy kis sónerrel évekig járta a partokat. Nem mondhatnám, hogy jó színben volt. Körülbelül két hónap előtt hajótörést szenvedett, én voltam mellette és egy másik gentleman. Ekkor újból letartóztatták és semmi kétség aziránt, hogy ha nem sikerül idejében közbelépni, akkor felakasztják.

— De hiszen... két hónap előtt tartóztatták le...
— dadogta Shelton, két tenyere közé fogva az arcát kínjában. — Akkor ma már...

— A letartóztatásnál tüdőlövés érte... Kérem, így

nem lehet tárgyalni! — Az asszonyt újra az ablakhoz vittük és legyeztük, de most már hamarabb erőt vett magán. — Ön orvostanár — mondtam a lordnak —, praxisába vág bizonyára az a kérdés is, hogy ha egy embernek negyvenötös rendőrségi Colttal keresztülvölik a tüdejét, hány hét múlva lábbadozhat annyira, hogy felkössék?

— Sam! Sam! — ordította a tanár és kirohant. — Minden bennszülött a gőzhajóhoz, azonnal fűteni, azonnal berakni a legszükségesebbet, de égjen a kezetekben a munka, pokol fiai...

Ez jól megtanulta tőlem.

— Mit tegyek?... Mit tegyek?... — tördelle a kezét az asszony.

— Öltözködjön az úthoz, de gyorsan.

Az asszony elsietett és a tanár jött be.

— Önöknek nem szabad egyenesen Georgetownba menni, mert csak a johannesburgi kerületi kormányzó akadályozhatja meg a kivégzést és ő indítványozhat újrafelvételt. Én nem élnék egy pillanatig sem tovább, ha ez az ember ártatlanul meghalna. — Egy székbe roskadt, nagyon szánalomraméltóan nézett maga elé.

Az asszony útiruhában jött vissza.

— Arthur! Azon a napon, amikor Robert kiszabadul, visszajövök. Esküszöm rá. Úgy-e, elhiszi?

— Ne felejtse el — mondta nyugodtan — a személyazonossági igazolványait magával vinni, minden formáság fontos lehet. — Valahová a mennyezetre nézett. Látszott rajta, hogy lelkileg összeroppant.

— Arthur! Nem hallotta?... Visszajövök.

— Nagyon kérem, hogy ide ne jöjjön vissza. Erre semmi szükség nincsen. Ön nagyon jó és nemes asszony, Nóra. Mindent hallottam az előbb. Ne jöjjön vissza.

Az asszony már egyik lábával a hajó-feljárón volt,

mikor sietve érkezett a néger cseléd, kezében egy gyapjúsállal.

— A Fehér Isten küldeni... Üzeni hideg lenni... Felvenni a mimnek nyakára...

Ilyen ember volt ez a lord. Azután a hajó lapátjai harsogni kezdtek és elindultunk.

15.

Először én vettem meg az ujságot Durbanban. Hétfő volt. A második oldalon ez állt: „Szerdán reggel nyolc órakor végzik ki a georgetowni fegyház udvarán Sir Robert Raleighet, Lady Shelton gyilkosát.” Képzeltétek helyzetemet az asszonnyal. Azt hittem, elájul. Azután csodálattal láttam, hogy a férfiért, akit szeret, minden nehézség több és több erőt ad neki.

— Semmi az egész — mondtam. — A repülőgép holnap Johannesburgban van velünk, onnan egy telefon a kormányzótól és rendben van minden.

Nem felelt. Igaza volt. Durbanban az egyetlen gép reparatura alatt volt. Várni kellett. Fél órák multak, amitől meg lehetett volna öszülni. A rendőrségen hiába jelentkezőnk, kábelt, sürgönyt akárki adhat fel. Csak a kormányzó segíthet.

Azután a pokol minden ördöge ellenünk jött. Az elmúlt száraz évszak első nagy vihara koromsötét fellegekkel, vágatva, dörögve érkezett, póznákat tépett ki, fákat döntött, háztetőket sodort el, folyómedret varázsolt az útból, másodpercenként csattogtak a villámok. Aki még nem látott ilyet, annak úgyis hiába from le. Repülni? Vacogva kell meglapulni, lehetőleg jól megépített fal mentén a szoba-

ban, amelyben a ronggyászakadt moszkítóhálókön keresztül ömlik be a víz és az egyiptomi sötétségben tócsák csillannak fel, ha halvány, vakító fényével ellobban a villám és megremeg minden dördülésétől. Három órán át tombolt a vihar, azulán egy másodperc alatt kitisztult. Durban megostromolt, legyőzött városhoz hasonlított.

Egy óra múlva mégis a levegőben voltunk, útban Johannesburg felé. Lady Shelton már régen nem szólt, csak maga elé meredt behúzott nyakkal, lehajtott fejjel. Úgy látszott, komoly tettekre szánta el magát, arra az esetre, ha Robertet nem sikerül megmenteni. A vihar végigment az egész déli zónán. Amerre alacsonyan szálltunk, romok, kitépett fák, vágatató esőlé...

Kedden délelőtt tizenegy órakor megérkeztünk a Johannesburgi kormányzóságra. A kormányzó titkáranak gyorsan elmondtunk mindent. Elgondolkozva állt. A kegyelmes úr gyengélkedik és otthon van a villájában.

— A villa, sajnos, a Vaal folyó partján van, körülbelül egy óra...

Még ez is! A soffört életveszélyes fenyegetésekkel ösztökeltem. Végre itt a kormányzó villája. Az inas nem hiszi, hogy az excellenciás úr fogad. Én biztos vagyok benne. Az inas kérdezi, hogy milyen ügyben és kit jelentsen. Az inas elterül. Megyünk fel a hallban, a lépcsőn. Nagy ordítózás. Egy fiatal hölgy tisztázza a helyzetet, bizonyára a kormányzó leánya.

... A kormányzó először elájul, mert Lady Sheltont igen jól ismerte személyesen és több alkalommal virágot küldött a sírjára. Azután kiugrik az ágyból és olyan gyorsan kapkodja magára a ruháit, hogy ha minden kötél szakad, mint átváltozó-művész is megél. Persze ti most nevettek! De akkor! Akkor, barátom! Másnap reggel pont nyolc órakor egy embert akasz-

tanak, egy állítólagos gyilkost és az áldozat mellett az autóban, a körülményekhez képest él.

Az excellenciás úr autóján vissza a kormányzó-szágra. Halló, halló!... Kapcsolja azonnal a georgetowni ügyészséget... Mi van?

A táviró- és telefonösszeköttetés a vihar következtében Georgetownnal megszakadt — mondja sápadtan a kormányzó.

— Rádió! — kiáltom én, — szikratáviró, vagy rövidhullámú leadó! — A kormányzó telefonál, a szikratáviró működik, de Georgetown nem felel. Georgetown semmire sem felel, úgy látszik, a tengerparton a vihar sokkal erősebb volt.

A kormányzó ír, villámgyorsan ír, azután pecsétel, még egy pecsétet üt rá és átadja nekem.

— Repülőgéppel még elérheti a kivégzés előtt Georgetownt. Ez az írás az ítélet felfüggesztéséről és az újrafelvételről intézkedik. Ön a futárom!

Karriert csináltam! Hiába! A tehetség előbb vagy utóbb méltánylásra talál.

... Megőrülök attól, hogy ez az asszony huszonegy órája egyetlen szót sem beszél. Ahogy repülünk Georgetown felé, újra csatatereket látunk lenni. Úgy látszik, a vihar utolsó ciklusa még a part fölött van. Esőben, ködben repülünk és lassan mulik az éjszaka.

Csak felhők fölött haladhatunk és a pilóta nem tud jól tájékozódni. Az asszony karóráján hét óra, Világos van, de vadul csapkod mindenfelől az eső, a gép néha veszélyesen inog. Fél nyolc. Nagyon eltérünk nyugat felé, mert keletről tűnik fel, messze Georgetown. Egyre közelebb jön, azután hirtelen ferde síkban emelkedik a város, forognak a házak...

A karóra háromnegyed nyolcat mutat. Kiugrunk a gépből, most taxi, taxi!

A repülőtér előtti villanyórán nyolc óra múlt! Lady Shelton karórája 15 percet késett! Csak annyi időm volt, hogy elkaphattam a zuhanó asszonyt. Mindennek vége... Szegény, szegény Raleigh. *

Harangoznak.

Nyolcat..

16.

...Virradt. Raleigh olvasott. Swinburne verseit. Egy koránkelő árus kordéja nyikorgott kint az utcán. A tomboló vihar után békés csend köszöntötte Georgetownban a napfelkeltét és az első vidám, langyos sugarak nyájasan terültek szét a síralomház köpadlóján. A pap jött. Sir Robert Raleigh azzal a sóhajjal csukta be a könyvet, amellyel udvarias emberek elkerülhetetlen, sablónos látogatóikat fogadják megadással.

Fél nyolckor megivott egy csésze teát és piritott zsemlyét kért hozzá vajjal. Nyugalma inkább derűs volt, mint apatikus. Azzal a csendes göggel készült a halálra, amellyel egykor néhány Raleigh, Morus Tamást követte a vérpadra Istenért és az alkotmányért. Ezek a Raleighhek kivétel nélkül reggeliztek és dohányoztak a síralomházban. Mártírhálát nem érezte kevésbé tisztának fanatikus ősei végzeténél.

A fegyház harangja megszólalt.

Az ügyész lépett be az elítélthez.

— Jóreggelt, Sir.

— Jóreggelt — mondta Raleigh. — Csúnya időnk volt.

— Az volt. Általában a modern idők csúnyák. A technika az emberiség legkonzervatívabb intézményeit is kisajátította. Csúnya dolog, hogy például már villanyerővel harangoznak. Hová fog ez vezetni? A hóhér gőzösön járja a partokat és sürgönyt küld a pimasz, hogy forgalmi zavarok következtében Cape Town után nem folytathatta az útját. Az emberiség legösibb intézménye is, a táviró, a rádió és a gőzgép üzemzavarait utánozza. Uram, hová jutunk?!

— Valóban — mondta megértéssel Sir Robert, mert ő is rendkívül konzervatív volt.

— Szóval, Sir Raleigh, a közben helyreállított táviró útján a hóhér az ön szíves türelmét kéri holnapig. Addig is, amíg az úr rendelkezésére állhat, minden újabb óhaját készséggel teljesítem, bár a törvény szerint az elítéltnak csak a kivégzés időpontja előtt lehetnek óhajai.

— Köszönöm. Nem kérek semmit. Bosszantana, ha miattam csorbát szenvedne a joggyakorlat.

Majd beküldöm önhöz az ügyvédjét egy kis beszélgetésre.

— Én már azt sem bánom, uram.

Ez történt félnyolckor reggel. Délben egy órakor, midőn a hóhér gőzöse némi reparaturák után folytatta az útját, Sir Róbert Raleighet már szabadlábra helyezték és Lady Shelton óvadéka ellenében az éretartóztatásomtól is eltekintettek. Ebből is láthatjátok, hogy üldöztetésem egyik főokát mindezidáig szegénységem képezte.

Nos, barátaim, ígyuk ki ezt a poharat és menjünk haza. A történet végét a bolond is kitalálja, hát mit meséljem el nektek? Itt az egész ügyben a gyűrű játszott nagy szerepet. Ő volt a védő, az ügyész és bizonyos fokig a hőhér is, ha Badlem Jim erőszakos, de törvényes formák között megtartott elhalálozását tekintjük, amely esetben a modern technika vívmányai sem odázhalták el a kivégzést. A gyűrű! Figyeltétek, hogy vezetett el Sir Roberthez, hogy vonszolt magával étlen-szomjan, haldokolva az ügy összes szereplőjéhez, kezembe adva valamennyi szálat, hogy csalta ki az eldugott Lady Sheltont, hogy este jelt adjon nekem. Itt van az ujjamon. Eléggé bebizonyítottam nektek, hogy felvilágosodott ember vagyok, aki megveti a babonát, de azt szentül hiszem, hogy ebben a gyűrűben a meghalt leány bűnbánó lelke élt és engem használt fel eszközül, hogy megakadályozza a szörnyű igazságtalanságot, amelynek akarva, nem akarva, ő volt az oka.

Hogy ujabban többször járok itthon Skóciában és amint láthatjátok, régi szokásomtól eltérően ilyen kifogástalan ruhában, azt elsősorban Sir Raleighnek és jószágos feleségének, Nórának köszönhetem. Ritkán láttam boldogabb két embert és van egy gyermekük, barátaim, azt megnézhetitek! Festményen sem láttam szebbet. Tengerparti villájuk a munka, az öröm és a szép családi élet szentélye. Megszenvedtek érte! Engem odavettek volna inasnak, titkárnak, akár ingyenélőnek is, de hát két hétnél tovább egy helyben maradni, ez nem az én mesterségem. Ha Angliába jövök, úgy megyek hozzájuk, mint az apám házába, de ők még csak nem is gorombáskodnak velem. Mi van még? ...

Ha túl sok sült sonkát eszem lefekvés előtt, akkor egy szelíd, komoly úrról álmodom, aki a dsungel közepén egyedül vacsorázik és ilyenkor szmokingot ölt, Olykor kinéz az ablakon, szomorú, értelmes tekintetével, végigsuhan a negyvenágvas pavillonokon. Aki ott él a közelében, az meggyógyul a Fehér Isten varázslatától, csak éppen ő maga él köztük halálos és gyógyíthatatlan betegségével, büszkén, de jóságosan. És néha bizonyára zongorázik. Na, jóéjszakát fiúk... Fizetnil

VÉGE.

Az eleven zálog

a címe a legközelebbi Világvárosi Regénynek, melynek szerzője

GOSZTONYI ADÁM,

aki ezúttal egészen új zsánerű történettel lép az olvasó elé. Egy gyermekről van szó, egy bájos és okos kislányról, akit könnyelmű apja zálogba tesz. Ebből természetesen bonyodalmak keletkeznek s egy olyan derűs és fordulatos történet, melynek édes ízét sokáig érzi az olvasó még azután is, hogy letette a könyvet.

490. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNY

VÍZSZINTES:

1. A spártai anya e szavakkal nyújtotta fegyverét harcha induló fiának
4. A Világvárosi Regények egyik ismert írója
8. Jugoszláv városka
9. Római 55
10. Álat
11. Jömagam
12. Felszentel
14. Foghús
15. Külföldi vendég
16. «Helyben» kereskedelmi műszóval
17. Yol'and Artúr
19. Szülő
20. Magacé
21. Étkező
23. Német kettős magánhangzó
25. Olasz névelő
26. Vármegyénk
28. Francia író
34. Babiliai hegy
35. Térd, németül
36. AR
38. Tóth Aladár
40. Levegő, görögül
41. Omladék
42. Valami csekély
44. Gyerek szava a verésre
45. Angol semleges névmás
46. Atyánk idejében divatos hazárd kártyajáték
47. Méh lak
49. Ismét
50. Vissza: szibériai folyó

51. Orvos németül
53. Vasárnapi Ujság
54. Nagyszámú

FÜGGŐLEGES:

1. Német számnév
2. Mássa'hangzó
3. Eldobja
5. Kutya
6. LOI
7. Verdi-opera címe
8. Napoleon mondta egyiptomi hadjárata idején a piramisok alatt
12. Bácskai helységnév
13. Elterjedt italnövény
18. Bé-i nép
22. Gyilkolás
24. Életét veszik
27. Természeti elem, névelővel
29. Tett rugója
30. Női név
31. Állóvíz
32. Tulajdonod
33. Leányá'om
37. Kereskedők világszövetsége
39. Magyar író vezetéknéve, egyébként férfinév
42. Magyarul: új
43. Huska
48. Szlv. költői nyelven
50. Színműdarab, nyakban
52. Török Rezső
54. Mássa'hangzó, a 2. függ. fordítottja

489. SZÁMÚ KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE:

Vízszintes: 1 Más szemében keresi a szálkát... 10 Amoda, 11 Elénk, 12 Gula, 13 Zsenge, 14 Áll, 15 Hiéna, 16 Ét, 17 Gally, 18 Be, 20 Táj, 21 Das, 22 Adél, 25 Huri, 26 Notesz, 27 Tudna, 28 Nyél, 30 Ávas, 34 Elv, 32 Tok, 34 ME, 35 Bohém, 36 Rá, 37 Tenór, 38 Hal, 39 Átutal, 41 Dokk, 42 Terel, 43 Birná.

Függőleges: 1... magában nem látja a gerendát, 2 Amult, 3 Soll, 4 SDA, 5 Za, 6 Meséli, 7 Éleny, 8 Béna, 9 Eng, 13 Zilál, 15 Hat, 18 Barna, 21 Dudva, 19 Hét év, 23 Doyle, 24 Lei, 25 HUA, 29 Kohol, 32 Tonale, 33 Kér, 35 Beteg, 36 Rakná, 37 Túra, 38 Hord, 40 Tea, 41 Din, 43 Be.

490. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY

1	e	2	z	3	e	4	l	5	e	6	l	7	e	8	s
9	m	i	s		9	l	v		10	t	o	t	z		
11	e	n		12	a	v	a	13		14	i	n	y		
	g		15	i	d	e	g	e	n		16	a	t		
17	y	a		19	a	t	y	a		20	o	n	i		
21	e	r	22		23	i	e		24	o		25	i	l	
26	z	a	l	a		28	z	o	l	a		30		a	
	e	r	e	r	31	t	k	i	n	t		32			
33	k		34	s	i	o	n		35	k	n	i	e		
36	a	t		z		38	t	a		40	a	e	t		
41	t	o	m		42	m	i	n	i		44	d	a		
45	i	t		46	f	e	t	b	l	i			t		
47	k	a	s		49	n	j	a		50	t	o			
51	a	t	z	52		53	v	n		54	s	o	k		
55	y	ü	t	ü		s	s	z	a	!					

A VILÁGVÁROSI REGÉNYEK-ben

az egymásután sorrendjében a következő fróktól jelent meg egy vagy több eredeti regény:

Faragó Sándor, Forró Pál, ifj. Lovászy Márton, Babay József, Németh Károly, Innoent Ernő, Tersánszky J. Jenő, Leleszy Béla, Moly Tamás, Kulesár Miklós, Kellér Andor, Bibó Lajos, Ternay István, Békeffi József, Tamás István, Görög László, Orbók Attila, Baróti Zoltán, Komor István, Fekete Oszkár, Lestyán Sándor, Diószeghy Miklós, Egly Antal, Aszlányi Károly, Németh Andor, Császár Géza, Gál Imre, Bedő Géza, Urai Dezső, Kertész Mihály, Kelemea Kálmán, Szánthó Dénes, Faludi Kálmán, Kolozsvári Andor, Péczely József, Szeredy S. Gusztáv, Polgár Rezső, Gosztonyi Adám, vitéz Vadady Albert, Nagy Károly, László Ferenc, Boros Pál, Rejtő Jenő, Csündes Géza, Gárdos Ferenc, Magyar Tibor, Büky György, György László, Juhász Lajos, Bálint László, Szentgyörgyi Ferenc, Bozzay Margit, Nógrádi Béla, Ákos Miklós, Szabó Jenő, Bendi Imre, Dobó Iván, Erdődy János, Gyárfás Miklós, Barsy R. Ödön, Huszár Puffy, Sztrókay Kálmán, Gergely Márta, Villant Rezső, Tabi László, Pálóczi Horváth György.

Az utolsó 20 szám a következő:

- 471. IFJ. LOVÁSZY MÁRTON: Éjjel tiztől háromig.
- 472. GERGELY MARTA: Igazi jó reklám.
- 473. GOSZTONYI ADÁM: A tigris kiszabadul.
- 474. FORRÓ PÁL: Sok bal van a férfiakkal.
- 475. LELESZY BÉLA: A malakkai vőlegény.
- 476. GÖRÖG LÁSZLÓ: Razzia.
- 477. ÁKOS MIKLÓS: Édes bestia.
- 478. NAGY KÁROLY: Gróf a vízbe fullt...
- 479. CSÜNDES GÉZA: Az áruló levél.
- 480. JUHÁSZ LAJOS: Jánoska pénzt keres.
- 481. NÓGRÁDI BÉLA: Nincs megállás.
- 482. LELESZY BÉLA: Igazolja magát!
- 483. GOSZTONYI ADÁM: Nem minden a pénz.
- 484. FORRÓ PÁL: Amíg az udvarlóból vőlegény lesz.
- 485. GÖRÖG LÁSZLÓ: Estére együtt leszünk.
- 486. NAGY KÁROLY: A gazdagság nem szegény!
- 487. CSÜNDES GÉZA: Csodálatos véletlen.
- 488. JUHÁSZ LAJOS: A döntő fordulat.
- 489. ÁKOS MIKLÓS: Tánc az asszony körül.
- 490. REJTŐ JENŐ: Legény a tálpán.

OSZK

Nemzeti Széchényi Könyvtár

